

23 e
ik

1901

Kansanopettajain Osakeyhtiö

Valistus, Helsinki.

Joulupukki D, 32 siv. Hinta 75 p.

Valon juhla — rakkauden juhla.

Suomen lapsi!

Sinä tunnet joulun ja tiedät sen merkityksen. Monta kertaahan olet iloiten hypellyt sädehtivän joulu-kuusen ympärillä. Monesti olet ehkä piehtaroinut jouluoljilla. Kukatiesi olet ajanut joulukirkkoonkin peninkulman, parin päähän. Jos jo matkalla näit paljon tulia tuikkivan joka talon ja mökin ikkunoista, niin sitte se vasta valomeri eteesi avautui, kun kirkon ovesta sisään pistäysit. Aivan häikäisi silmiäsi, kun sadoissa kynttilöissä siellä tulet liehuivat. Ja silloin kai juhlallinen har-
taus täytti mielesi, kun seurakunta viritti virren:

»Synkkä yö ol' maailmassa;
Sen nähden Herra taivahassa
Taas lausui: »tulkoon valkens!
Kohta haihtui pimeä pilvi,
Ja Jeesus Kristus tuli ilmi.
Uus, koitti päivän kirrkaus.»

Niin. Tuttuhan tuo on virsi. Monesti olet sitä lau-
lanut. Osaat ehkä sen ulkoakin. Mutta oletko sinä, pieni ystäväni, milloinkaan syventynyt ajattelemaan, millaista-
han todellakin olisi olosi, ellei Jeesus Kristus olisi tullut ilmi. — Silloin ei jouluaamuna tuikkaisi kotoiset tulet, ei kynttilöinensä loistaisi Herran huone. Silloin et saisi-
kaan iloita joulukuusen kirrkaassa valossa joululahjoinesi, eikä sinulla olisi edes »Joulupukkiakaan» luettavanasi. Si-
nulla olisi silloin yhtä synkkä yö kuin nyt on vielä niillä lapsilla, jotka eivät tiedä mitään Jeesuksesta. Silloin et osaisikaan laulaa enkelien laulua: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, maassa rauha ja ihmisille hyvä tahto!»

Lapseni! Minä sanon sinulle vakavan sanan. Moni Suomen lapsi, jolla on joulu kuusineen, kynttilöineen, joulu-
lehtineen ja enkel'-lauluineen, iloitsee vaan noista ulko-
naisista lahjoista, joita joulu mukansa tuo, ja unohtaa itsensä lahjain antajan. Jos sinä kuulut niiden joukkoon et voi joulusta iloita enempää kuin nekään, jotka eivät ole Jeesuksesta koskaan kuulleet.

Olethan sinä nähnyt Jeesuslapsen kuvattuna seimen oljilla. Olethan huomannut, että hänen ympärilleen on

kuvattu sädekehä. Se merkitsee samaa, mitä jouluvalotkin: Jeesus maailman valo. — Kun valo sinua ympäröi, tun-
net olevasi vapaa, iloinen ja rauhallinen, mutta pimeässä pelko ja rauhattomuus ahdistaa rintaasi. On ihmisiä, joilta silmäin valo on kokonaan sammunut ja he kuiten-
kin voivat olla iloisia, vapaita ja rauhallisia. Kuinka se on mahdollista? Jeesus on heidän valonsa. He uskon silmillä näkevät Jeesuksen ja haudan takaisen elämän koko kirrkaudessaan. Ja vaikka he ovatkin sokeat, voivat he olla kuin päivänsäde muiden näkevien keskellä, kun he Jeesusta rakastavat. Rakkauden elämä on valon elämää.

Opi sinäkin rakastamaan Jeesusta. Silloin vaellat sinä valkeudessa. Mutta kuinka opitaan Jeesusta rakas-
tamaan? — Kun kuumana kesäpäivänä kuljet kumpuja ja kukkuloita, janoot sinä raikasta lähdevettä. Se sam-
muttaa janosi: se virkistää sinua.

»Rakkauden armon lähde
Jeesus ompi kuivumaton.»

Jos janoat rakkautta täällä rakkaudettomassa maassa, ammenna sitä tästä lähteestä. Katsele taivaan kunnia-
sta ja rikkaudesta tullutta Jumalan poikaa seimen pehkuulla, niin tajuat miten hän sinua rakasti. Muistele häntä pil-
kattuna, parjattuna, verta vuotavana ja kuitenkin anteeksi-
antamusta rukoilevana, niin opit sinäkin häntä takaisin rakastamaan. Sillä rakkaus synnyttää rakkauden.

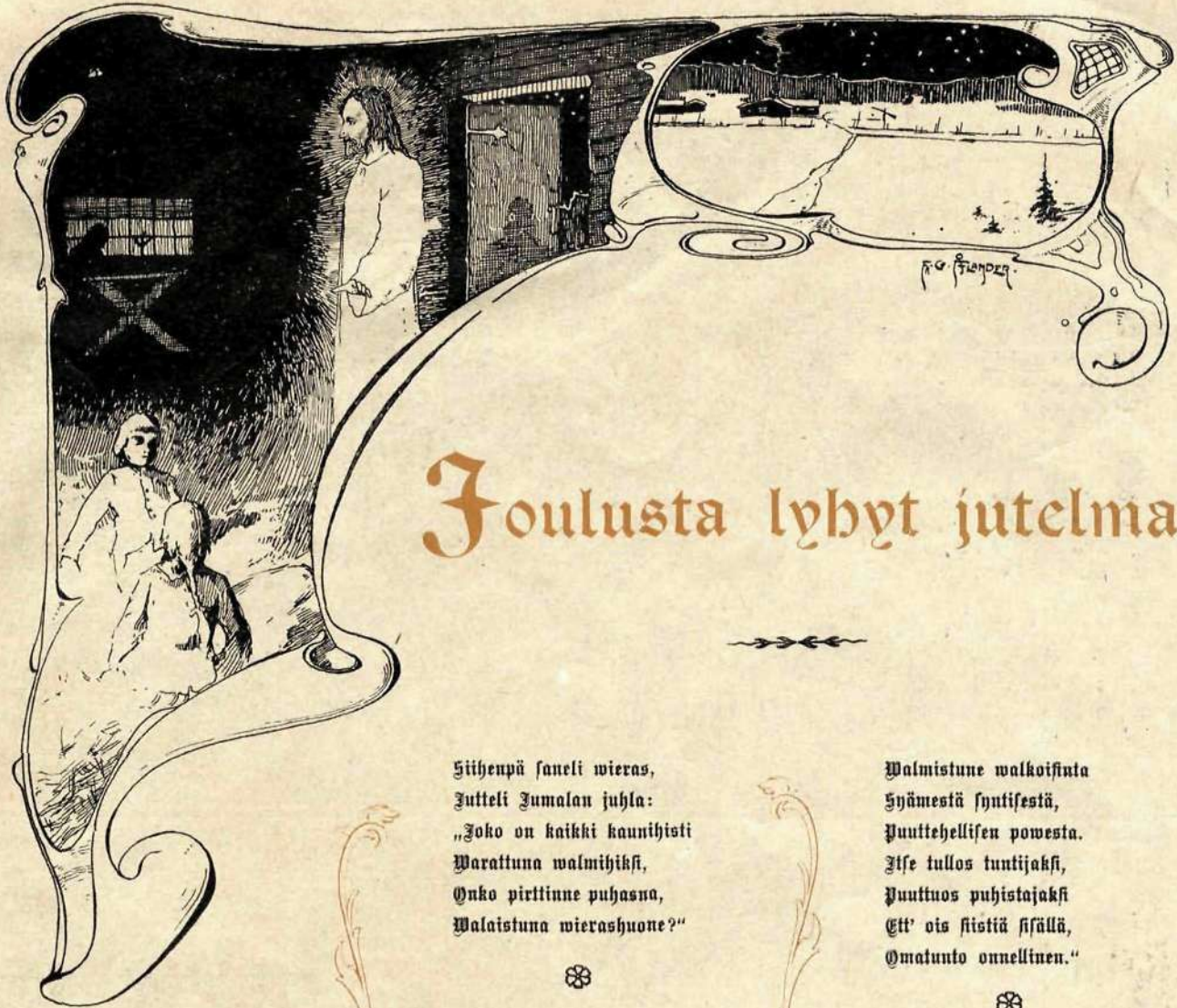
Ja kun sinä opit Jeesusta rakastamaan, voit sinä laulaa:

»En oo liian pieni
Kodin valoksi,
Joka Jeesuksesta
Riemuin kertoopi.»

Ja silloin kotisi, vaikka pimeäkin, muuttuu sinulle valoisaksi, ja sinä itse olet siinä, kuin pieni kynttilä joulu-
lukuudessa, muita valaisemassa.

Jeesus, maailman valkeus, sytyttäkoon monta sellaista
pieniä kynttiläitä rakkaan Suomemme koteihin!

A. K.

Joulusta lyhyt jutelman.

Joulu-joutuen lähene,
 Liikkui jo Jumalan juhla
 Sarjalan kylän sisälle
 Pirtin pienoisen etehen
 Lauluinensa, lahjoinensa,
 Kaiken kaunihin keralla.
 Kyntsi kynnyksen ylitse,
 Ete'usti tuwan sisällä:
 „Suwaitaanko, sallitaanko,
 Ometaanko orren alle
 Lähellänne laulamahan,
 Vierellänne viihtymähän?“

Siihenpä sanoivat kaikki
 Wastasiwat wienoifesti:
 „Hywä on haluttu vieras,
 armas käsketty käwijä,
 Herran vieras herttaisempi.
 Terwetultua tupahan
 Floksemme, auwoksemme,
 Pienen luona liikkumahan,
 Lähellämme laulamahan!“

Siihenpä saneli vieras,
 Jutteli Jumalan juhla:
 „Eko on kaikki kaunihisti
 Warattuna walmihiksi,
 Onko pirttinne puhasna,
 Walaistuna wierashuone?“

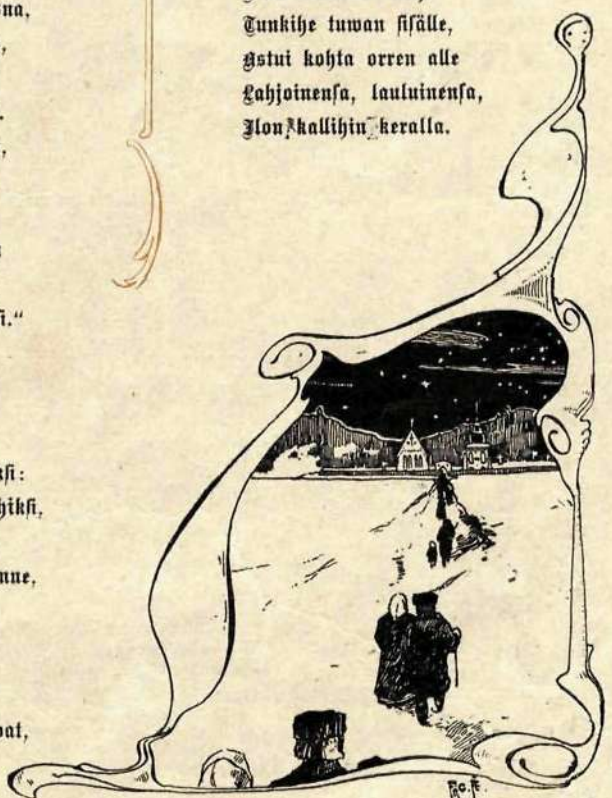
Silloin neitoset sanoivat,
 Nuoret waimot wastasiwat:
 „Eo on pirttimme puhasna,
 Walaistuna wierashuone,
 Sauna saatuna somaksi,
 Kaunihiksi kaikki paikat.
 Eo on leiwät leiwottuna,
 Joulujuomat jouwutettu
 Puhkankahat ku'ottu,
 Juhlaverhot walmistettu
 Joulun suuren suosioiksi,
 Hywän wierahan huwiksi.“

Siihenpä saneli Joulu,
 Wirkkoi vielä wiimeiseksi:
 „Kaikki on tehty kaunihiksi,
 Saatuna hywin somaksi,
 Waan onko puhas powenne,
 Siistittynä syämenne?“

Silloin wanhat wastasiwat,
 Jälliset arweliwat:
 „Ei tule perin puhasta,

Walmistune walkoistuna
 Syämestä syntifestä,
 Puuttehellisen powesta.
 Eise tullos tuntijaksi,
 Puuttuos puhistajaksi
 Etti' ois siistiä sisällä,
 Omatunto onnellinen.“

Siiitäpä Jumalan juhla,
 Aina toiwottu tulija
 Tunkihe tuwan sisälle,
 Egtui kohta orren alle
 Lahjoinensa, lauluinensa,
 Elon kallihiin keralla.

Jouluhepo.

Näin ei ole hepoa kaikilla nopsaa,
Se laukkaa niin että kaviot kopsaa.
On vähäisen vikuri tavoiltaan
viis siitä, kun joutuen päästään vaan.

Niin soreat sillä on sarvet päässä,
Näin talvella takkuinen parta on jäässä,
Ja häntä on pystyssä, kirmaten
Kun mennään rinteitä vuorien.

Kun huimasti hangella jalas liukuu,
Niin helkky kaulassa kaunis tiuku.
Ja ruoska on suorana — leikillä vaan,
Ei lyödä hän hennoisi hevostaan.

— Seis siivolla, ettei katkea aisa!
Jo huutaa kuskille ketterä Kaisa.
— Me ympäri maailman matkataan
Nyt joululahjoja jakamaan.

Ei ajaja ohjia höllälle heitä. —
Vaan mistä ne kulkijat lienee ja keitä?
En tiedä, olkootpa mistä vaan,
Kun joulun he tuovat tullessaan

Jo tunnen Laurin ja Liisan reessä,
Ja joulupukki on heillä eessä.
Hei, hei, tätä lystiä nuorien,
Kun mennään rinteitä vuorien!

I. H.

Matti Kierosilmä.

Matti Suorasilmä oli markkinoilla hukannut
hevosensa Laukin sekä kaikki rahansa.
Oli joulun aatto-ilta ja Matti kulki suru-
mielisenä kaupungin katuja tyhjä haara-
pussi olalla ja ajatteli kotia, joka oli kaukana. Kul-
kiessansa kaupungin tullinsuusta valtamaantielle tuli
häntä vastaan mies vanha, kerjäläisukko.

»Mihin sinä niin pahoilla mielin kuljet?» kysyi
ukko.

»Kotiin päin kuljen, vaan sinne en illaksi ehdi,
sillä hevoseni minä hukkasin», sanoi Matti.

»Voi miestä —, pyytäisin pennin puolta tai syö-
tävän tapaista», pyysi ukko.

»Hukkasin rahanikin», sanoi Matti.

»Anna minulle tuo haarapussi, voisinhan sillä
jotain tehdä?»

»Kyllä sen saat», sanoi Matti ja katseli ukkoa
suoraan silmiin, kuten hänen tapansa oli.

»Hyvä kiitos sinulle ja onnea matkallesi!» toi-
votti ukko ja jatkoi matkaansa haarapussi olalla.

Kulki Matti jonkun aikaa ja alkoi väsyä. Näi-
käisenä ja nupuneena istahti hän tiehaaran kivelle
ja katseli tylsästi eteensä. Silloin ilmestyi hänen
eteensä mies pieni, kahden etusormen pituinen. Hä-
nellä oli polviin ulottuva parta ja viheriäinen pipo-
lakki päässä, ja naurellen heilutti hän haarapussia,
sillä se oli sama mies, joka kerjäläisenä oli tullut
Mattia vastaan tullinsuussa.

»Terve miestä, sinä Matti Suorasilmä!» sanoi pii-
pattimies naurellen, »miksi sinä olet niin surulli-
nen?»

»Kadotin kaikki, rahani, hevoseni, enkä pääse
jouluksi kotiin», sanoi Matti.

»Ei hätää mitään, Matti Suorasilmä», sanoi kää-
piömies, »sinä olet kunnan mies, ahkera kyntömies
sinä olet ja reima halonhakkaaja, sen tiedän; ihmi-

siä sinä katsot suoraan silmiin, sillä sinulla on val-
koinen omatunto».

»Kunhan vaan pääsisin kotiin», sanoi Matti.

»Katsos tätä!» sanoi se kahden etusormen pi-
tuinen mies ja näytti haarapussia.

»Minun haarapussini!» huudahti Matti.

»Ota ristitieltä kolme kiveä suuhusi ja sano:

Piu, pau, paukkaa,
haarapussi laukkaa
alitse kuun,
ylitse maan,
vie mua, vie mua
kotiin vaan!

Niin neuvoi kääpiö ja katosi samassa.
Matti ihmetteli suuresti ja teki työtä käskettyä.

Haarapussi alkoi hypellä maantiellä kuin jänis ja Matti juoksi jällessä. Juoksi virstan ja juoksi kaksi ja kolmannen virstan tolpan kohdalla sai hän sen kiinni. Se vikuroi kuin hevonen ikään ja hyppeli Matin käsissä. Matti istui sen selkään ja toisteli pienen miehen sanoja:

Piu, pau, paukkaa,
haarapussi laukkaa!

Ja Matti alkoi nousta, nousi yli puiden ja vuorien, ja metsät ja järvet alhaalla näyttivät pieniltä pilkuilta. Matti vapisi ja pelkäsi tätä hurjaa menoa. Jo kohosi hän pilvien yli, kun kuuli äänen selkensä takaa:

»Älä ollenkaan pelkää!» sanoi pieni mies, joka istui haarapussin selässä Matin takana.

»Sielläkös sinä hyvä mies olet taas!» sanoi Matti, »mihinkäs sitä nyt mennään?»

»Kultapilven kievariin», sanoi kääpiö.

»Minun on nälkä», sanoi Matti.

»Siellä syödään», sanoi kääpiö.

Lensivät, lensivät. Pian kuulivat,

miten silkkikarvainen halli haukkui Kultapilven kievarissa. He lensivät veräjältä sisään, joka oli kullasta tehty. Piha kimmelsi täynnä kummallisia kukkia ja he kulkivat kievarin kultaiseen linnaan. Katot ja seinät hohti helmässä ja jalokivissä, ja pöydällä odotti valmis ateria, eikä ketään näkynyt koko talossa.

Pöytä notkui herkkujen ja paistien alla. Matti söi ja ihmetteli suuresti. Ravittuina nousivat he taas haarapussin selkään ja heittivät hallille hyvästi.

Ja he lensivät, lensivät ja heleä haukunna hiljeni pilvien taakse.

Matin mieli oli iloinen, nyt alkoivat he laskeutua alaspäin maata kohden, näkyi kyliä ja lumipeitteisiä metsiä.

Matti katseli alaspäin ja sanoi:

»Mitä tulia sieltä alhaalta näkyy?»

»Joulukynttilät kirkkoissa palavat, siellä soitellaan uruilla, rauha on maassa, Jumalan rauha, ja kulkuset helähtävät kirkkoteilla», sanoi kääpiömies.

»Koto näkyy, koto näkyy!» huusi Matti täyttä rintaa.

»Siellä kohta ollaan», sanoi se kahden etusormen pituinen pieni mies, »mutta muista, Matti Suorasilmä, ettes taaksesi katso, sillä silloin käy hullusti!»

Ja he laskeutuivat yhä alemmaksi. He lensivät yli Velhovuoren, joka haamoitti kirkon takaa kuin musta-hameinen suuri noita-akka. Matti näki kotipirttinsä, näki pikkusiskojen ja veljien leikkivän joulupahnoilla, ja isä, äiti, sukulaiset istuivat joulupöydän ääressä. Matti katseli suoraan eteensä kuten hänen tapansa oli. Haarapussi lähenei yhä maata ja siinä samassa seisoi Matti tiellä, joka

vei mäelle hänen kotitaloonsa. Pieni mies oli kadonnut. Maantien varrella näki hän Laukin, joka pää nuokkuen seisoivat rattaitensa edessä, ja rahapussinsa löysi hän rattaiden pohjalta. Matti ihastui ikihyväksi, nousi rattaille ja ajoi kotiin päin. Samassa kuului hänen takanansa hirveä pauke ikäänkuin kanuunalla olisi ammuttu, ja Matti katsoi taaksensa. — Velhovuori aukeni räiskyen tulisissa auringoissa ja kultakruunu päässä ajoi se kahden etusormen pituinen pieni mies nyt pitkänä jättiläisenä hopeavaunuissa vuoresta sisään. Matti tuijotti vuoreen, niin että valo häikäisi hänen silmiänsä. Hän jäi katsomaan vuoren aukkoa, kunnes se taas oli kuin musta seinä. Ihmeissänsä ja silmiään hieroen ajoi Matti kotiin. Mutta siitä ajasta asti katsoi hän kierosti ja häntä kutsuttiinkin nyt »Matti Kierosilmäksi.»

Larin Kyösti.

Viisivuotiaan sankarilaulu.

(Z. Topelius).

Mun laulun on niin hieno;
Nyt ryhdyn laulamaan.
Mä olen isän pieno
Ja äidin ressu vaan.
Mä ofen suuri, usko pois!
Jos pöydälle vain päästä vois,
Niin peninkulman — tuulan ten —
Mä olen mittainen.

Noin vahva sormen jänne
Ei Simsonillakaan.
Ojenna sormes tänne,
Käy, Katri, koettamaan!
Tuo härän sarvet mulle vaan,
Niin kirkontornin nousemaan
Saan ilmaan — tuulan tuutelitie —
Jos ei se raskas lie.

Noh, älä pieni pelkää!
En ole vihainen,
Jos et vain peitä selkääs
Turkeilla susien.
Näes, sudet ammun armotta,
Kun, jos en niitä lopeta,
Ne syö — tuu, tuulan tuutelaton —
Ne syöväät muutoin mun.

Niin elo riemuisata
Ei itse keisarin;
Jos häll' on linnaa sata,
Mäkiä mullakin.
Ja hevosta ei huimempaa
Hän ainakaan voi omistaa
Kun Polle — tuulan, tuutelaton —
Vaikk' on se jalaton.

Kun vihdoin viikset mulla
On pitkät, pulskatkin,
Voin sotilaaksi tulla,
Saan vormun kenraalin,
Ja sitte ylioppilaan
Ja ajurinkin arvon saan,
Ja kotiin — tuulan, tuutelatoin —
Ja kotiin ajaa voin.

Teen monta ihmeseikkaa,
Voin tehdä urhotyön:
Mä keikun kuperkeikkaa,
Voileipävuoret syön.
Hurjasti hypin harakkaa,
Ritarin lailla ratsastaa
Nelistä — tuulan, tuutelitoin —
Seljässä isän voin.

Ja kuule, kuinka helkkää
Taskussa tavaraa!
Runsaasti rahaa pelkkää,
Hopeita helajaa.
Voin leivospuodin ostaa pois
Kun, jos ei miljoonaa mull' ois,
Niin puo — tuu, tuulan, tuutelaton
Niin puoli markkaa on.

Vaan nyt mä olen pieno
Ja riepu ressukka.
Kai tämä laulu hieno
Voi tortun ansaita?
Mä olen, äiti, nälkäinen,
Siis anna saada ressusen
Voilei — tuu, tuulan, tuutelitei —
Voileipä suuri, hei!

Em. Tamminen.

JOULU.

Jean Sibelius.

On han---get kor--ke--at, nie---tok---set, vaan jou--lu, jou--lu on
(Jotenkin reijyästi)

meil--lä! On kyl--mät, pauk--ka--vat jak--ka---set ju tui--mat Poh--jo--lan

tun-lo--set, vaan jou--lu, jou--lu on meil---lä!

Me taasen laulamme riemuiten,
 kun joulu, joulu on meillä!
 Se valtaa sielun ja sydännen
 ja surun särkevi entisen,
 mi kasvoi elämän teillä!

Oi käykää, ystävät, laulamaan,
 kun joulu, joulu on meillä!
 Se tuttu, ystävä vanhastaan,
 on tänne poikennut matkoillaan
 ja viipy hetkisen meillä.

Nyt tähtitarhoihin laulu soi,
 kun joulu, joulu on meillä!
 Nyt maasta taivaasen päästä voi,
 jos sydän nöyrä on lapsen, oi,
 kun joulu, joulu on meillä.

Oi anna Jumala armoas,
 kun joulu, joulu on meillä!
 Ja kansaa suojaa sun voimallas,
 meit' auta näkemään taivaitas
 kun joulu, joulu, on meillä!

WILKKU JOUKAHAINEN.

Mitä Varpu kertoi?

(Kansan satu Karjalasta).

Eräänä talvi-iltana menivät äiti ja isä kylään ja jättivät pikku Ellin, Maijan ja Eeron kotimiehiksi. Lähtiessään äiti antoi kullekin sokeripalan ja jätti pöydälle puolukkavadin, johon vielä oli sekoitellut siirappia. Mutta kun he siinä äänettöminä söivät puolukoita, huusi Eero yhtäkkiä:

– Nyt Varvun luokse tupaan satuja kuulemaan!

Ja peräkkäin he juoksivat sinne. Varpu oli juuri juonut kahvinsa ja kehräsi isälle verkkorihmoja. Takkavalkea loimusi uunissa ja valasi hämäästi tupaa. Lapset istuivat tuoleille ja Eero, joka oli vähän rohkeampi, sanoi:

– Kerro nyt, Varpu kulta, meille satu!

– Tuota, tuota, tuokkeroista, alkoi Varpu, jottako satu? Mitäs minä teille piimäsuille kertoisin?

– Kertokaa niitä Laurin-Lienan satuja, huusivat lapset yhteen ääneen.

– Niin, tuota, se Laurin-Liena, meidän renki Aaron äitivainaja se minulle piennä ollessani haasteli kahdesta pojasta tämmöisen saakkunan:

– Oli ennen yhdellä miehellä monta poikaa. Isä kuoli ja pojat jakoivat perinnön. Vanhin otti talon, sitä seuraava hevosen ja kuka mitäkin tavaraa, niin että kahdelle nuorimmalle ei jäänyt muuta kuin toiselle kissa ja toiselle vain parkkivihko, pieni käärö pajun kuoria.

Se poika, joka sen parkkivihkon sai, se oli hyvin pahoillaan. – Voi minun poloisen päiviäni, ajatteli hän. – Mihin minä nyt joudun, kun näin armottomaksi ja osattomaksi jäin ja mitä minä tällä parkkivihkolla teen. Sama jos rikkatunkiolle heittäisin. Suruissaan, se parkkivihko kainalossa, poika lähti astumaan. Tulipa hänelle tiellä vastaan semmoinen vanha, pitkäpartainen ukko.

– No, mikä se nuoren miehen mieltä painaa? kysyi ukko.

Poika selittämään: Minulta kun isä kuoli, eikä jäänyt minulle muuta perintöä, kun tämä pahainen parkkivihko.

– Elä ole sinä milläsiäkään, sanoi ukko. Annahan minä neuvon, niin hyvä tulee. Menehän tuonne lammin rannalle ja liota siellä nuo pajun kuoret ja puno niistä nuora. Tee sitten kynnärän pituinen puikko itsellesi ja koettele ommella Suolampi kiinni.

Poika kiitti ja meni lammen rannalle ja teki, niinkuin ukko oli neuvonut. Mutta kun hän siinä rupesi rantoja puikollansa penkomaan, alkoi lammen vesi lainehtia ja aalloista tulla tuprahti vedenakka siihen pojan luokse.

– No mitä sinä siinä raadat? alkaa akka pojalta tiedustella.

– Onhan sitä köyhällä miehellä työtä. Ompelen vaan tämän lammen kiinni.

– Elä veikkoseni semmoista kummaa tee! Me jääme kannen alle.

– Ei auta. Kyllä minä ompelen, ja sitten teen tämän lammen päälle sileän nurmen, se on köyhälle tarpeen.

– Herkeä hyvä mies! Elä salpaa meitä tänne! Saat paljon kultaa, kunhan vaan jätät ompelematta.

– No, jos säkillisen kultaa annat, niin voinhan heretä, tummi poika. Silloin vedenakka kiireen kaupalla sukelsi lammen pohjaan ja kohotti sieltä pitkän säkin kultaa. Näin tuli köyhästä pojasta rikas mies.

– Mutta miten käs sen toisen pojan kävi? keskeyttivät lapset, jotka hiljaa istuivat mummon ympärillä.

– Odottakaa palleroiset, sanoi Varpu-mummo, kyllä minä kerron.

– No, se toinen poika, se joka kissan perinnöksi sai, se oli niinikään pahoillaan. – Mitä minä nyt tällä kissalla teen? Ei ole ruokaa itsellänikään, semminkään ei kissalle antaa. Pani siitä kumminkin kissan konttiin ja lähti astumaan. Tulipa sitten hänellekin se vanha, pitkäpartainen ukko vastaan.

– No mikä se nuoren miehen mieltä painaa? kysyi ukko taas. Silloin poika huoliaan ukolle kertomaan.

– Elä siinä joutavata sure! Mene siihen maahan, missä ei vielä kissoja ole, kyllä vielä rikkaaksikin tulet, sanoi se mies.

– Miten minä nyt sinne löydän, kun en ole ikänäni kotitienoilta liikahtanut?

– No, kyllä minä sinulle tien neuvon. Mene vaan päivännousuun päin, niin tulet lopulta siihen kissattomaan maahan!

– Suur-kiitosta, hyvä ukko, sanoi poika, ja läksi astumaan kontti selässä. Astua tallusteli siitä monet päivät, mutta joka pai-

kassa näki kissoja kaikenvärisiä. Missähän lienee se kissaton maa, tuumi itsekseen.

Mutta eräänä päivänä tuli jo semmoisia taloja, missä ei kissoja näkynyt. Poika astui kumminkin iltaan asti, ennenkun pysähtyi, eikä näyttänyt kissaansa missään. Kun sitten illansuussa näki somannäköisen talon tien laidassa, niin poikkesi siihen.

– Näinköhän saisi talossa yösjää? kysyi tupaan astuessaan.

– Saisihan sitä muuten, mutta näin potaatinkavunaikana on niin paljon työväkeä, ettei tupaan mahdu, sanoi emäntä pankon luota.

– Eikös olisi mitään muuta huonetta, saunaa tahi riittä, missä sopisi maata?

– Onhan se riihi, mutta et, hyvä ystävä, siellä voi maata. Siellä on semmoisia suuria eläimiä. Ne pyrkivät päivälläkin tulemaan päälle; semminkin ne yöllä söisivät sinulta silmät päästä. Jo alkavat tupaan tulla eivätkä tämmöistä väkijoukkoakaan enää pelkää. Ruoka-aineetkaan eivät heiltä säily, selitti emäntä. – Elä hyvä vieras mene sinne maata, kielteli muukin talon väki. Ne elävät lopettavat sinut siellä.

Mutta poika otti konttinsa ja läksi.

– Nouse kumminkin sinne yläpenkille, jos menet, varoitteli isäntä. – Ahdinlautaa ne siellä yläpenkiksi kutsuivat – selitti Varpu ja jatkoi:

– Poika kun tuli riiheen, joka vielä ahoksen jälkeen oli lämmin, otti kissansa kontista, kohosi ahdinlaudalle makaamaan ja asetti kissan ryntäilleen. Mutta eipäs ennättänyt silmiään ummistaa, ennenkun jo alkoivat rotat rapajamaan – sillä rottiahan ne eläimet olivat. Niin siellä yksi nelisti kuin hyvä hevonen. Mutta kun kissa kaapsahti pystyyn ja hyppäsi laudalta lattialle, niin alkoi siinä toinen leikki. Rotat vinkuivat sen kynsissä ja kissa tappeli kuin sotasankari. Siihenhän se meteli vihoihin viimein loppui, kun rotat kuolivat tai juoksivat pakoon. Poika panentui levolle ja nukkui hyvin.

Aamulla kun talonjoukko nousi, sanoi isäntä pojalleen:

– Menepäs sitä vierasta katsomaan, jos vielä on hengissä!

Poika tuli riihen luo ja longotti ovea, mutta kun kissan keksi, niin pauskasi oven kiini ja pötki tupaan.

– Hyvänen aika! Nyt se on vieras kuollut. Siellä se venyy ja semmoinen outo, julman näköinen elävä on noussut sen rinnalle

istumaan. Totta se elävä on vieraan tappanut. Musta se on ja silmät sillä kiiluvat kuin tähdet taivaalla ja tuhat piikkiä sillä on suupielissä.

Nyt juoksivat kaikki miehissä riihelle ja longottivat ovea.

– Vieras, vieras! kuiskasi joku. Poika nosti päätänsä.

– Me luulimme jo sinua kuolleeksi. Mikä elävä se tuo on?

Pureeko se?

– Ei se mitään tee. Tulkaa vaan sisään!

– No, tämä eläväkö se nuo kaikki tappoi? sanoi mies ja osoitti kuolleita rottia, joita oli ristiin rastiin pitkin riihen lattiaa.

– Niiden tappaminenhan se onkin tämän minun eläväni virka, sanoi poika ja silitti kissan selkää.

– Uskaltaako sitä silittää? Möisiköhän se vieras meille tuota eläväänsä? Meille se olisi niin tarpeen.

– Miks'en möisi, jos vaan hinnasta sovitaan.

– Miten paljo se maksaisi?

– Kun täytätte tämän vanhan huopahattuni kullalla, on kissa teidän.

No niin, silloin talonjoukko kultaa hakemaan ja kantamaan hattuun. Poika silleikään kaivoi kuopan riihen luo ja pani rikkonaisen hattunsa sen suulle. Arvaa sen, että talonväki sai kantaa monta säkellistä hattuun ennenkuin se täyttyi.

Mutta talonjoukolle, kun yritti menemään kotiin, muistui mieleen, ettei kukaan heistä tietänyt tuon oudon elävän nimeä. Ei muuta kun kääntyä takaisin ja kysyä pojalta.

– Emme saaneet kysyneeksi, mikä tämän elävän nimi on.

– Jos toisen hatullisen rahaa maksanette, niin sanon teille, vastasi poika. Miehet kävivät tuumimaan, mutta eihän siinä muu tullut neuvoksi kuin maksa pois – ja niin sai poika toisen mokoman rahaa.

Nyt läksivät kissanostajat taas matkalle ja koettivat houkutellessa kissaa mukaansa. „Kissa, kissa!“ väittelivät he, mutta kissako se nyt sillä tuli. Ei ollut kuulevinaankaan, vaan nousi riihen katolle. Silloin joutuivat ostajat hätään. – Totta tällä pitänee olla joku väätösana. Voi polosen päiviä, kun ei saanut samaan hintaan kysyneeksi, miten tätä väätetään. Koettivathan ne väättää: se, se! tjei, tjei! ptr, ptr! ja kos, kos!, mutta kissa istui vaan katolla päivän paisteessa ja lämmittelihe. Ei auttanut muu kuin maksaa pojalle taas hatullinen rahaa ja nyt oppivat ostajat väättämään: vis, vis. Kissa hörästi korviaan ja kiipesi alas katolta. Vis, vis! huusivat talon lapset ja juoksivat tuvalle päin ja kissa seurasi heitä tupaan ja jäi sinne asumaan.

Poika osti hevosen, vedätti kotiin rahansa ja kuuluu vieläkin elelevän rikkaana miehenä.

– Mutta kissatonta maata nyt ei ole enää missään, lopetti Varpu.

A. H.

Neitsyt Maaria ruusutarhassa.

(Katso lahiakuvaa: Neitsyt Maaria Ruusutarhassa!)

*Ruusutarhassa Maaria unelmoi
Natsareetista Taaboriin matkalla,
Miten kohta jo äitinä vaalia voi
Hän poikaa Daavidin suvusta.*

*Sinitaivas on unissa armaissa
Ja lehdossa lintuset laulelee,
Kun ulkona laumoissa harmaissa
Syyspilviä tuulet ajelee.*

*Uniss' ihana ruusujen parvi on,
Vaikk' kuihtuu se kentillä Israelin.
Ajan kulku on ulkona riemuton,
Mut' Maarian haaveissa kevehin.*

*Viha, sorto ja orjuus tuolla on,
Maa syntien syömä ja kuoleva;
Iki-elämän unia täällä on,
On rauhaa ja ihmisoikeutta.*

*Ruusutarhassa Maaria herääpi
– Löi Genetsareetissa salama –
Punapäärmeistä vyötä hän kutovi
Martyyrille Daavidin suvusta.*

VICTOR RYDBERG.

(Suom. Y. W.–la.)

Lapselle seimessä

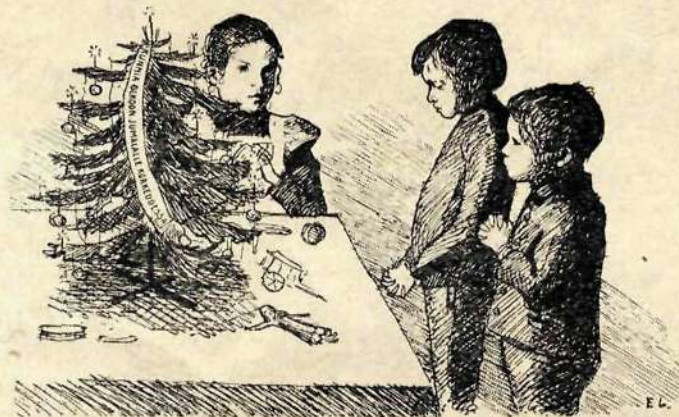

Laps seimessä lepää pienoinen,
Hän uinuu laulussa enkelten,
Ja taivaan tähtöset hohtaa.
Oi, riemuitkaamme nyt lapset maan:
Hän lähti luoksemme taivaastaan,
Ja sinne meitäkin johtaa.

Oi seimen lapsi, sä laupias,
Jumalan Poika ja kuningas,
Kuin ootkaan Sä armahainen.
Et etsi kultaa, et kunniaa,
Et muuta pyydä kun rakastaa
Ja olla armahtavainen.

Niin käy nyt luoksemme ylhäisin,
Pyhitä koti ja sydänkin
Ja neuvo taivahan teitä.
Ja kiitos kaikesta armostas,
Kun lemmen kalliilla lahjoillas
Sä muistat köyhiä meitä!

I. H.

Joulu-iltana.

On jouluilta,
Ja taivahilta
Luo tähdet himmyttä loistoaan.
Ja sää on lauha,
Ja tyyni rauha
Sulosti saartoi taloimaan.

Ja ilo vieno
Ja hellä, hieno
Se hiipii rintahan ihmisen.
Ja ilon tuoja
On suuri Luoja —
Hän antoi poikansa ainoisen.

Sytytä kuusi
Ja riemuin suusi
Suo Herran armoa julistaa!
Oi, sitä soi
Ja kunnioipi
Nyt tähtitaivas ja mer' ja maa!

Maan lapsi hento,
Ei vieras, vento
Oo sulle taivahan kaita tie.
Se auk' on sulle,
Ja auk' on mulle,
Laps' Betlehemin, hän sille vie.

Hän rauhan tuopi,
Hän riemun suopi,
Elämä hällä ja autuus on.
Hän särkee ansan,
Hän maan ja kansan
On pyhä auttaja verraton!

On joulu-ilta
Ja taivahilta
Luo tähdet tenhovan loistehen.
Ja ilo vieno
Ja hellä, hieno
Se hiipii rintahan ihmisen.

Irene Mendelin.

Joulutähti.

Ne vaihtuvat myöskin aikoinaan
Nuo taivahan tarhain valot,
Ne sammuvat, syttyvät uudestaan
Tuhat piiriset tähtien palot.

Mut yksi on tuikkina taivaalla,
Jota sammuvaksi en usko,
Jos himmeniskin ne kaikki muut
Ja aamun ja illan rusko.

Se syttyi Joulu-iltana
Jo aikoja, aikoja sitten
Valosoihduksi maailmojen miljoonain
Ja kruunuksi taivahitten.

Ja tiedätkö, miksi sen välkkinä myös
Voi ijäisyyskestää,
Mikä mahti sen sähköä suojelee
Ja sammumasta estää?

Näin Joulun enkelit kuiskaavat:
On rakkaus joulun mahti,
Elon määrä ja rientomme tarkoitus,
Valon ainoa luoja ja vahti.

Ja siksi ei tummene taivaalla
Tuo välkkyvä joulutähti,
Kun välkkynsä voima on rakkaus
Ja luojusta loistonsa lähti.

L. Onerva

TURKKIA PYYTÄMÄSSÄ.

(Sedän satu).

Taneli-setä oli kiinnittänyt kierreraudan tuvan seinään ja vetää syssytteli siinä lammannahkoja.

— Mitä setä siinä tekee? kyselivät lapset.

— Tässä lauhdutellaan lammannahkoja, selitti setä.

— Mitä varten niitä lauhdutellaan, utelivat lapset.

— Setä ei seisauttanut työtänsä, vaan vetelyn mukaan lausuili:

— Sitä varten, tätä varten, ettei turkki äänteleisi, kopajaisi, kupajaisi, miestä laiskaks' murajaisi.

— Onko setä kuullut turkin murajavan? Kertokaa nyt mitenkä turkki murajaa.

— Eihän minun turkkini muraja, kun minä en ole laiska, sanoi setä.

— Kertokaa sitten jotain muuta, pyytelivät lapset.

— Jospa minä tässä levätessäni kerron teille turkkisadun, kun haette tuolta naulasta turkin päänaluseksi, lupasi setä.

Lapset juoksivat kilvassa turkin sedälle, jonka tämä käänteli kokoon ja köllähti penkille pitkälleen. Lapset asettuivat siihen kupeelle, isommat istumaan ja pienemmät polvilleen.

— Kertokaa nyt, kiirehtivät he.

Setä painoi silmänsä tiralleen ja sanoi: Näin se satu alkaa:

— Oli kerran kaksi lasta, Liisa ja Wille, joiden isä oli kuollut ja he asuivat äitinsä kanssa pienessä tuvassa, kylän takalistolla.

Muutamana talvipäivänä näin ennen joulua, kun äiti oli viemässä kehruksia kylään, tuumailivat lapset, että mistä he saisivat turkin jotta pääsisivät jouluna kirkkoon. Silloin Liisa muisti isävainajansa laulun, että

Oravall' on oiva turkki,
valkovaippa jäniksellä,
ketun turkki kaunihimpi,
suden vielä villavampi,
karhun kahtakin uhompi,

ja he päättivät mennä pyytämään turkkia oravalta.

Siinä olikin metsä hyvin lähellä, aivan tuvan takana. Tuskin olivat lapset viittäväliä kulkeneet, kun Wille huomasi oravan kuusen oksalla ja ihastuneena sanoi Liisalle:

»Tuollapas on orava ja sillä on oikein töyhtöhelma turkki. Kysynkö minä, vaiko sinä, että antaako se sen meille?»

»Minä kysyn», sanoi Liisa. »Tunnetko meitä, pieni orava?»

»Kurr kurr», kurahteli orava ystävällisesti ja alkoi puhua raksutella:

»Tunnen toki lesken lapset, aivan äänestä eroitan, muista pojan muskuloista, pahennuksen pahkuroista, jotka kuustani kivitti, lapsiani laahasivat, veivät vangiksi väkisin, kitumahan kappelissa».

»Ethän toki, sievä orava, meitä torune», houkutteli Liisa. »Ei me tultuna lapsillesi pahaa tekemään, vaan pyytämään turkkia, kun on niin kova pakkanen, ettei päästä ilman turkkia jouluna kirkkoon».

Orava käänteli päätänsä ja saneli:

»Taitasipa tarpeen olla turkki teillekin tepukat. Kovin käynte kalvakoiksi koko talven kyyhöttäissä tuossa pienessä tuvassa, savuisessa saunassanne».

»Tarpeeseen meille olisi», sanoi Wille. »Minä en ole kivittänyt sinua milloinkaan, enkä kivitä. Tottahan antanet turkin meille».

Siihen sanoi orava:

»Paljon kiitän palkinnoksi, mutta muuhun en kykene, kun on yksi vaan itsellä turkki tuiki pienokainen, jok' ei veny Willen päälle, liijatenkaan Liisan päälle».

»Keltäs me sitten osataan pyytää?» kysyi Wille pahoillaan.

Orava ajatteli, kallistellen pientä päätänsä ja neuvoi:

»Jänis, jussi jäkkäniska, vankin veli vääräkinttu, kesin, talvin kelsiyyppi, uuden karvan kasvattaapi, hältä turkkia tahotte itsellenne ilmaiseksi».

»Kiitoksia neuvostanne ja hyvästi», sanoi Liisa niijaten. Willekin nosti hattuaan hyvästiksi oravalle. Kun olivat vähän matkaa kulkeneet, nousta kapsahti jänis kuusen juurelta kahdelle jalalle ja katseli silmät pyöreinä tuljoihin.

»Alkää pelätkö meitä», rauhoitteli Liisa ja ilmoitti sitten turkki-asian.

Jänikselle oli tullut nukkuissa kylmä ja se alkoi värisevällä äänellä papattaa:

»Pa pa pa pa paleltaapa, pu pu pu pu puistattaapa, tu tu tu tu turkissakin, pe pe pe pe peitossakin kuusen alla kyyhöttäissä, lumen päällä lyyhöttäissä. Tuoll' on kettu kolossansa kankahalla kuopassansa, siltä turkki tuumikaatte, nukkumahan neuvokaatte, että poikani poloset, saisi rauhassa ravita itseänsä iltasilla».

»Uskaltaako sinne ketun luokse mennäkään, jos se on paha», epäili Liisa.

Jänis heitä lohdutteli:

»Ei se teitä ihmisiä hävelijäs hätyyttele, vaikka meitä vaivasia ainiansa ahdistaa».

Lapset sanoivat hyvästit jänikselle ja lähtivät kankaalle päin kävelemään. Siellä olikin mäkirinteessä reikä maan sisään. Wille kurkisti siihen ja huusi:

»Halloo! Onko kettu Mikko kotona?»

Kolon perältä kuului kypäläin sipsutusta. Kohta pisti kettu päänsä ulos ja viekkaasti tirkistellen kysyi:

»Kuka se siellä huutelee? Mikä asia?»

»Ei tässä ole tarpeettomia huudettuna», vastasi Wille, »tultiin vaan turkkia kysymään. On kuultuna, että teillä on lämmin pesä, jossa saattaa asua ilman turkittakin».

Kettu katsoi yhä viekkaammin Willeen ja kysyi:

»Oletko sinä milloinkaan höyhenaluksella nukkunut?»

»Olkia meillä on alusena», vastasi Wille.

»Tiedätkös miltä teeren ja pyyn munat maistuvat?»

»Ei meillä munia syödä», vastasi Wille, »sillä äiti on kieltänyt koskemasta metsälintujen pesiä».

»No se on voitoksi minulle», kiitteli kettu. »Oletko pyy- ja jänispaistiakaan syönyt?»

Willeä jo alkoi suututtaa tämä kyseleminen ja hän sanoi:

»Mitä sinä, kettu, meidän keitoksia kyselet, turkiahahan me tultiin pyytämään, että päästäisiin jouluna kirkkoon».

»Minä vaan kyselen», virnisteli kettu. »Asia on näet niin, että näin hienovillainen turkki ei sovellu muille kun niille, jotka syövät linnun paistia ja munia sekä nukkuvat höyhenaluksella. Mutta kun sinä näytät noin potra pojalta, niin jospa minä autan sinua turkkiasiassa, kun tulet toisen kerran ja tuot jotain tullessasi. Onhan teillä kanoja?» kysyi kettu.

»On tällä Liisalla kaksi kanaa», sanoi Wille.

»No hyvä», mielisteli kettu. »Tuo ensikerralla tullessasi toinen kana minulle, niin kyllä saat turkin».

Nytpä ei Liisa enään malttanut kuunnella, vaan sanoi:

»Häpeä toki kettu ilkeä, vai söisit minun sievän kanani. Seipäällä saat kintuillesi, jos tulet».

Jopa Willekin ymmärsi ketun kujeen ja kiivastui:

»Sitäkö varten sinä kyselitkin meidän kanoista ja muista. Tuon minä palavan pakkulan viekkaalle kielellesi».

Ilman hyvästiä he erosivat ketusta, joka pilkaten huusi jälkeen:

»Menkää vaan suden pesälle, kyllä se teille turkin toimittaa».

Liisaa jo alkoi pelottaa.

»Ei me ehkä uskalletakaan mennä suden pesälle», sanoi hän.

»Nyt uskalletaan», pöyhistelivät Wille ja laittoi lepästä kepin käteensä. »Ei tässä vaan takaisin käännytä».

Sielläpä oli susikin vähän matkan päässä. Se oli vast'ikään noussut nukkumasta ja venytteli pitkää selkäänsä.

»Onko susi-sedällä antaa meille turkkia?» kysyi Wille rohkeasti.

»Vau, vau», volahteli susi. »On sedällä semmoinen turkki, johon tuollaiset tallukat sopii sorkkineen, sauvoineen».

»Ei tässä aivan niillä puheilla yhteiseen turkkiin ruveta», pöyhistelivät Wille. »Eri turkin minä tarvitsen».

»Sama se», sanoi susi. »Onkos sinulla lampaita?»

»On äidillä yksi lammas ja kaksi vuonaa», sanoi Wille.

»Sepä sattui», ihasteli susi. »Tuo vaan lampaat tänne metsään, niin minä päästelen niistä sinulle nahat ja saan itse lihat palkastani».

Vaan silloinpa Liisakin tarttui puheeseen ja sanoi:

»Vai söisit susi meidän sievät lampamme».

Susi irvisteli pahasti ikeniänsä ja ulvoi:

»Söisin söisin, minulla kun on hampaat».

»Pidä hampaitasi vähän piilommassa», sanoi Wille. »Sattuu susivouti näkemään, niin se tulee ja kopistaa ne kampaluikseen».

Siitäpä susi pelästy, alkoi loikkia pakoon ja va-lehteli mennessään:

»On näillä niskoilla monta pässiä kannettu, eikä ole vielä luotia turkkiin annettu».

Liisa ja Wille katselivat suden jälkeen ja Wille sanoi:

»Sinne se meni ja jouti mennäkin».

»Yhä pahenee», huokasi Liisa. »Mennään jo kotiin».

»Ei mennä», sanoi Wille. »Koska susi lähti pakoon, niin ei se karhukaan purasematta nielase. Käydään vielä sitä puhuttelemassa».

»Mutta puhutellaan siivosti», neuvoi Liisa. »Karhu kuuluu pitävän hyvästä puhuttelusta».

»No minä vaikka kumarran kuin kuninkaalle», lupasi Wille.

He tulivat kaatuneen kuusen juurelle, jossa oli lumessa pieni reikä karhun pesän päällä. Wille kurkisti siitä sisään ja kysyi:

»Onko metsän kuningas valveilla?»

»Mym, mym», myrisi emäkarhu pesästään. »Ei olla varsin valveilla, eikä kovin nukuksissakaan. Millä asialla on vieraat?»

»Rauhallisilla asioilla ollaan», vastasi Wille. »Turkia ollaan tietelemässä itsellemme. On kuultu, että sinulla on vahvavillainen turkki, jolla tarkenisi jouluna kirkossa istua».

»Onhan minulla turkki ja kyllä tällä tarkenee», myrisi karhu. »Mutta joko siellä ulkona on pälvilöitä puiden juurilla, ja joko on lehmät laitumella?»

»Ei nyt ole vielä pälvistä puhetta joulun aikana», vastasi Wille, »eikä meillä ole kun yksi lehmä».

Jopas jouduttautui Liisakin kysymään:

»Mitäs varten sinä, metsän kuningas, lehmistä kyselet?»

»Kyselenmähän mitä kyselen», myrisi karhu. »Minä kun olen metsän ja korven kuningas, niin minä tahdon toisinaan laittaa itselleni ja lapsilleni juhla-aterian ja otan silloin omalla kuningas-oikeudellani parhaan karjasta paistiksi».

»Otatko sinä korven kuningas yhdenkin lehmän?» kysyi Liisa.

»Otan, otan minä yhdenkin lehmän, jos vaan ka-dehtit muiden monia lehmiä ja piekset eläimiä vihois-sasi», uhkasi karhu.

»Älkääät suinkaan meidän lehmää ottako», rukoili Liisa. »En minä kadehdi muiden lehmiä, enkä piekse mitään eläimiä».

»Kyllä tiedän sanomattasikin», sanoi karhu. »Senpä vuoksi minäkin kesänä teidän lehmän kelloa soitte-lin huvikseni ja kiirehdin sitä sitten mökillenne lypset-täväksi».

»Kiitoksia paljon siitä hyvästä», sanoi Liisa. »Jos voisitte vielä lisäksi antaa meille turkin».

Karhu mietti vähän aikaa ja murisi:

»Ei meillä eläimillä, ei minulla korven kuninkaalla-kaan ole monia vaatteita, niinkuin teillä ihmisillä, joilla toisilla on liika paljon ja toisilla liika vähän. Minulla ei ole muuta neuvoa, kuin että tulette tänne meidän kesken nukkumaan, jos on kylmä. Jos taas nälkä tulee, niin imekää kämmentänne, kunnes maat sulavat. Niin minäkin teen».

»Kiitos ystävällisestä tarjouksesta», sanoi Liisa, »mutta äidin luona me mielunmmiin ollaan, vaikkei aina lämminkään olisi. Hyvästi korven kuningas».

»Mym mym», myrisi karhu ja painautui nuk-kumaan.

Liisa ja Wille palasivat kiireesti mökillensä, jossa ensimmäisenä riensivät navettaan lehmää, lampaista ja ka-noja ruokkimaan ja hoitamaan.

— Entäs turkki? kysyivät lapset sedältä.

— Turkki jäi kun jäikin ihmisten toimitettavaksi ja sitä vartenhan minä olen lammasnahkoja pehmiteltyt, sanoi setä.

Kauppis-Heikki.

Anna anteeksi pojalleni.

Varhain eräänä poutaisena pyhä-aamuna kompuroi kauppias Pesolan pihalla porttia kohti valkokuksinen ukko sauvaansa nojaten. Vaivaloista oli vanhuksen vaellus, mutta kiire hänellä sentään näytti olevan päästä pois kartanon kuuluvilta aivan kun olisi pelännyt estettävän aikomaltaan kirkkomatkalta. Kulettuaan kilometrin verran täytyi hänen pysähtyä tiepuoleen huohtamaan. Jopa olikin kiire kuluttanut hänen vähät voimansa, mutta olihan kartanokin kadonnut tien käänteessä. Mättäälle istahti vanhus; asettaen sauvaansa polviensa väliin, nojasi hän sen käyrään kurtuisilla käsillään. Masentunut oli vaarin katse, ja otsansa murheet puhuivat paljosta huolesta ja kärsimyksestä. Vaaleista, yhteen puristetuiesta huulista voi lukea vaikenemista ja salattua sieluntuskaa. Pukunsa oli vanha; sade ja aurinko olivat vieneet värin, aika ja koi kuluttaneet nukan. . .

Mitä mietti vanhus, mitkä muistot matkailivatkaan hänen sielunsa silmien ohi — katkeratko, koskape, katse kosteana kuulsi — vai oliko se ilon kyynel, jostain täyttyneestä toiveesta, kyynel kuin aamukaste sammaleella pilvisen yön perästä.

Hän näki lapsuutensa armaat ajat, näki vaimovainajansa rakkaat piirteet ja hellän sävyn, muisti päivän, jolloin ainoa poikansa ensikertaa sopersi hänen sylissään: isä; näki päivän, jona tämä ainoa poikansa karkasi kotoa; näki päivän, jona

karkulainen tuhlaajapoikana tuli kotiin. Unohtaen unettomat yönsä, jotka oli valvonut kaivatessaan kadonnutta lastaan, anteeksi antaen kaiken siihenastisen mielipahansa, lahjoitti hän tälle kiittämättömälle pojalle talonsa kaikkineen.

Ei ollut »maailman ranta» neuvonut nuorukaista, hyveen idun oli se hävittänyt ja kuolettanut kotoisen kylvön. Saatuaan talon alkoi poika isännöidä itsevaltaisesti ja kohdella tylysti isäänsä, jonka terveys ja voima kovan työn ja elämän koettelemuksissa oli ruvennut riutumaan. Vanhus ei kestänyt tätä viimeistä murhetta, vaan vaipui vuoteelle rukoillen Jumalaa antamaan anteeksi pojalle ajattelemattoman teon. — Kun tauti oli vienyt voimat, ei hän työhön enää kyennyt, silmä oli sumennut ja käynti kangistunut. Kovaa kohtelua tuli hänen osakseen, saunaan sai mennä asumaan — pois ihmisten tieltä; — vaatetta tuskin päälle annettiin — vähemmin kykenee kylälle kertomaan kovaa osaansa. Eivät joutaneet konsaan hevoset häntä kyytiin kirkolle, eikä hän jalkasinkaan uskaltanut lähteä.

Hän tiesi olevansa taakkana talossa, joka oli hänen ponnistustensa palkkio; mutta hän ei nurkunut, vaiken vain ja toivoi kuolemaa kuin pelastusta. Herralle oli hän huolensa heittänyt, Häneltä hän apuakin toivoi ja lohdutusta. . .

Tänään oli hänessä ihmeellinen halu herännyt Herran huoneeseen. Jokin salainen voima oli häntä kehoittanut lähemmään.

Jo olivat kirkon ovet auki, kun vaari perille pääsi. Sivulle kirkkoa, parvekkeen alle asteli vanhus, ajatellen, että siellä hän on paremmin kätöksässä karsailta katseilta. . .

Kirkonmeno päättyi. Väki tulvaili ulos kirkosta, mutta parvekkeen alla pysähtyi rahvasryhmä ja katseli kyynelin hopeahapsista vanhusta, jonka silmäluomet eivät liikahtaneet eikä sydän sykähtänyt enää. . .

Pesolan vanha vaari oli uupunut, ikuiseen uneen uinattanut. Lähellä istuneet kertoivat itkusilmin ja värähtelevin äänin seuraavaa:

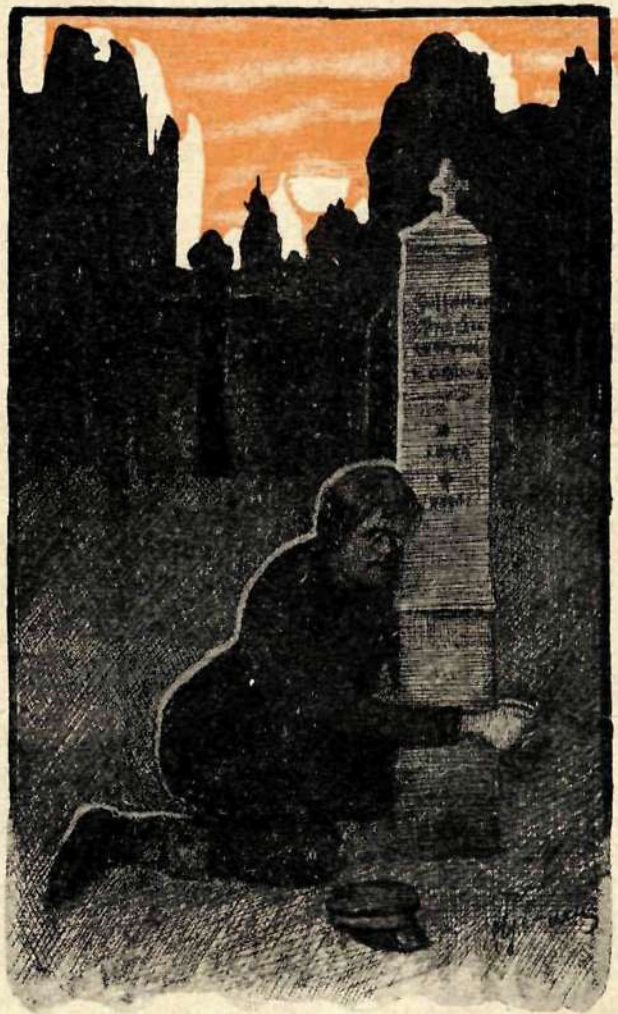
Papin lukiessa Herran rukousta oli vanhus lukenut mukana, lukenut kuuluvasti. Jouduttaessa sanoihin, »anna meille meidän syntimme anteeksi» olivat he huomanneet hänen hiljentävän ääntään, mutta selvästi sentään kuulleet vanhuksen rukoilevan: »Anna pojalleni anteeksi hänen rikoksensa, niinkuin minäkin sen hänelle olen antanut!» Senjälkeen oli kuulunut katkonaisia nyhkytyksiä, ja papin sanoessa »amen», oli vanhuksen silmä sulkeutunut, ja heikkona huohduksena liiti henkensä sen Herran luo, jonka huoneeseen hän oli halunnut päiviensä päätehtenä. . .

Kyynelin katselivat pitäjäläiset Pesolan vanhaa vaaria, mutta hän, ken loitompana seiso, ei saanut silmiään kostumaan, vaikka omatuntonsa kyynelöi. Kauppias Pesola siellä kalpeana katseli isänsä hengetöntä ruumista, ainiaksi vaienneita, värättömiä huulia, ja oli lukevinaan huulien kuolohymyssä: Anna pojalleni anteeksi, niinkuin minäkin olen hänelle antanut.

Pyörtyneenä tuotiin Pesola kotiinsa, kuolleena kannettiin vaari nyt kartanoon — hän oli kuitenkin saanut toivonsa mukaan Herran huoneessa vielä rukoilla armahdusta pojalleen.

Suuria sielun tuskia kärsi Pesola. Kuumeen kiihdyttämänä näki hän edessään koko tähänastisen elämänsä. Hän näki kunnottoman pojan, joka huvittelihe kiusaamalla vanhempiaan. Hän näki äitinsä kyyneliset silmät ja isänsä kärsivät kasvot; äiti oli kuollut anteeksi-anto huulillaan, isä — samoin. Kurjalta näytti nyt hänen entinen elämänsä, katalalta työnsä — miksikä Herra oli viivyttänyt rangaistustaan näin kauvan? . .

Pojan sairastaessa vietiin kovia kokenut vanhus haudan poveen. Kun poika monta viikkoa tämän tapauksen jälkeen oli niin parantunut, että jaksoi jättää vuoteensa, kiiruhti hän aikaisin aamulla täynnä katkeraa katumusta isänsä haudalle.

»Isäni,» puheli hän kyynelsilmin, »rukoilit täällä puolestani, rukoile vielä sielläkin, että elämäni olisi ainaista katumusta ja että elämäni työt osoittaisivat katumukseni hartauden. Rukoile niidenkin edestä, jotka kasvavat vanhempiensa kodeissa, että he aikanaan ymmärtäisivät Herran käskyn, eivätkä katke-roittaen vanhempiensa vetäisi päällensä Herran vihaa saaden osakseen yksinään-olon ja kohtalokseen katumuksen elämänsä loppu-ajaksi, niinkuin minä.»

Miten olisi Pesolan käynyt, jos ei Herra olisi kuullut vaarin viimeistä, kuolon katkaisemaa rukousta ja herättänyt pojan uinuvaa omaatuntoa!

I. T. V.

"KUN JOULU ON."

(Alpo Noponen).

Olko Kotilainen.

Moderato *mf Legato*

Kun maas' on han - ki ja jär - vet jääs - sä Ja

mf Legato

mp sempre pedale

sil - mä sam - mu - nut au - rin - gon, *mf* Kun pääs - ky

pit - hän on mal - han pääs - sä Ja mel - sä au - ti - o

lau - lu - ton, *f* Käy läm - min hen - kä - ys kal - vi

rit. *piu rit.* *mf*

mf rit. *mf* *mp* sääs - sä, Kun jou - lu on —, Kun jou - lu on —

mp *p* *ritard.*

Ei huolta, murhetta kenkään
muista,
Ei tunnu pakkaset tuikeat,
Vain laulu kaikuv'i lasten suista,
Ja silmät riemusta hehkuvat,
Ja liekit loistavat joulupuista,
Kun joulu on —, kun joulu
on —.

On äiti laittanu kystä kyllä,
Hän lahjat antaa ja lahjat saa,
Vaan seimi, pahnat ja tähti yllä
Ne silmiin kalleina kangastaa;
Siks' mieli hellä on kristityllä,
Kun joulu on —, kun joulu
on —.

JOULUPUKKI.

Meidän linna.

Tää linna on uljas, tää linna on soma —
Se meidän lasten on yhteinen oma.

Se saatiin valmiiksi yhteistyöllä
Ja nyt sitä suojellaan miekka vöyllä.

Sen sortaisko seiniä idäntuulet!
Ei, heikoksiko niin linnan luulet?

Niin vihamiestä ej voimakasta,
Ken jaksaisi taistella meitä vastaan,

On vahti valppaana yksin yöllä —
Kas tässä seisomme miekat vöillä!

I. H.

hämyhaastelua.

Ule, pikku ystäväni,
Istu hetki sylissäni!
Katson silmiis loistaviin,
Tartun pieniin kätösiin.
Leikitäänkö? Vielä emme,
Ensin hetken haastelemme.

Pikku, pikku kätönen —
Sano, keltä sait sä sen?
Hyvin tiedät: Jumalalta,
Hältä armo, häältä valta.
Mikä lahjan tarkoitus?
Luojan nimen kirkkaus.

Käsi pieni, uudestansa
Antajalle kokonansa!
Vartu työhön utteraan

Eestä kansan, isänmaan,
Auta Herran asioita,
Toimi, taistele ja voita

Silmä, seijas kuvastin,
Luojan lahja sinäkin —
Loistehessa silmiesi
Näen, lapsi, sydämesi.
Ymmärsitkö? Kuulehan,
Kerron toden tarinan.

Tulit tänne autuaasta
Enkeleitten kotimaasta.
Siellä valo taivainen
Aina täyttää sydämen;
Sen kun hohde heijastaapi,
Silmä onnen loiston saapi.

Täällä varjot vallitsee,
Tuike kirkas tummenee ...
Vaan on kotimuistojasi
Paljon vielä rinnassasi;
Siitä riemu sydämen,
Siitä loiste katsehen.

Kätke, kätke aartehesi,
Säily, lapsi, Luojallesi!
Jos on taivas omanas,
Ain' on kirkas katsantas.
Herra sua suojassansa
Varjelkohon voimallansa!

Hilja Haahti.

Mesikämmen
Annin ja Liisan
kanssa
marjassa.

Hyvästi nyt, pikku Liisa! Kiitoksia makeista marjoistasi! Poimi ensi kerraksi koppa täyteen, niin minä
palkaksi opetan sinua tanssimaan!

Kukkaisleikki.

Selitys Kukkaisleikkiin.

Valitaan yhdeksän lasta, jotka esittävät kukkasia. Ne asetetaan kolmeen riviin. Takimainen rivi esittää vuokkoja, keskimäinen kieloja ja etumainen ruusuja. Kaikki notkistavat polvensa syvään, kumartavat pänsä ja peittävät kasvonsa käsillään. Muut lapset marssivat laulaen ja asettuvat puoliympyrään kukkaisten eteen. Lauletaessa »Auetkaa jo vuokot», nostavat vuokkoja esittävät lapset pänsä. Kun lauletaan »Vuokot, vuokot nouskaa!» nousevat he seisolleen.

Kun toista säkeistöä lauletaan, esittävät puoliympyrässä seisovat lapset orvokkeja siten, että kaksi lasta aina kääntyy toisiinsa päin, ottavat toisiaan käsistä ja sitten kaikki yhtä aikaa tahdissa heiluttavat käsivarsiaan vuoroin kummallekin puolelle. Kolmannen säkeen alkaessa kääntyvät he kukkasiin päin. Sitten kielot herävät samalla tavoin kuin vuokotkin.

Kolmannen säkeistön ensimmäistä säettä lauletaessa huojuttelevat lapset hiukan vartaloaan vuoroin molemmille sivuille. Toista säettä suorittaessa he seisovat hiljaa ja katsovat alaspäin, mutta kun kolmatta aloitetaan, nostavat pänsä ja katsovat kukkiin. Viimeisessä säkeessä menetellään kuten edellisessä.

Kun kaikki kukat ovat herätetyt ja neljättä säkeistöä aletaan laulaa, marssivat lapset niin, että puoliympyrässä seisoneet muodostavat piirin, ja kukkasen sen sisään toisen piiriin. Piirit pyörivät eri suuntiin. Kaksi ensimmäistä säettä lauletaan vilkkaasti, mutta viimeiset hitaasti ja hiljemmin. Lauletaessa: »Kukat, kukat tulkaa!» pysähtyvät molemmat piirit ja kukkasen ovat lakastuviinaan, kyykistyvät maahan päät alaspäin, jokainen sille koddalle, missä silloin sattuu olemaan. Viimeisen säkeistön ajan ovat kukkasen edellä mainitussa asennossa ja toiset laulavat piirissä seisten paikoillaan.

Kukiksi saattaa valita lapsia enemmän tahi vähemmän aina sen mukaan, miten monta osanottajaa on. Jos tahtoo, saattaa vuokkoja esittävälle lapsille panna silkkiperista tehdyt vuokot päähän, kieloilta kielot j, n. e.

Moderato. ♩

Ke-don ku - kat vartoo kevään ku - lo -

a, Lehdet pienet ui - nuu silmun suoja -

rall.

s.a. Ensin kevät kutsuu ruokot unes taan. "Auetkaa jo ruo-kot," niin hän huudahkaa!

"Ruokot, ruokot nous - kaa!"

Orvokit ne tuolla nauttii onnestaan,
Hento kielo vielä vaan on peloissaan,
Mutta kohta kuuluu ääni herttaisin:
"Auetkaa jo kielot katsein puhtahin!
Kielot, kielot nouskaa!"

Leinikköiset huojuu joen partaalla,
Lemmenkukat kainot lammen rannalla;
Mutta miss' on ruusu, kukka armahin?
"Auetkaa jo ruusut kesän riemuihin!
Ruusut, ruusut nouskaa!"

Sitten kukat käyvät päivän paisteessa,
Naurain metsiköissä, laulain laaksoissa,
Mutta syksy hiipii, kylmä, armoton,
Virkkää kukkasille: "Käykää leponon!
Kukat, kukat, tulkaa!"

Lapset! Mehän oomme Luojan kukkia,
Hellästi Hän hoitaa, antaa armoa.
Katseemme jos luomme ylös taivohon,
Niin Hän viimein johtaa sinne ilohon.

Englanninkielestä suom. A. G. J.

Risu-Wille.

(Joulukertomus).

— Jospa se poika viipymään! Jos itse olisin mennyt, niin olisi kuusi aikoja sitten ollut täällä. —
— Mutta eihän tuollaisen poikanulkin kuin »Risu-Wille» nyt ole helppo saada kuusta metsästä. Lunta on kyynärän korkeudelta.

— Ei ole helppo, sanot sinä. Ehkäpä ei; kerjäten maailmaa mitata on kai mukavampi ja hausempi. — Ei — työhön joka itikka — niin kylläpä on toista.

Oikeudenmukaisella harmilla nämät sanat sanottuansa, rouva kierähti kamariin temmasten oven jälkeensä kiinni aika jysähdyksellä.

Siellä sisällä lapset järjestelivät makeisia ja koreuksia kuusta varten, jota suurimmalla malttamattomuudella odotettiin.

Kello 4 iltapäivällä »Risu-Wille» aika vauhdilla samosi perämies Anderssonin talolta metsää kohti. Hän oli hyvällä tuulella. Eikä ihmekään! Olihan hänellä ollut oikea onnenpäivä. Havut ja huiskut oli hän heti kaupunkiin saavuttuaan saanut myydyksi. Sitä paitsi olivat jotkut hänen alituisista ostajistaan antaneet hänelle yhtä ja toista äidille ja pikkusikoille jouluksi kotiin vietäväksi. Viimeksi vielä tämä kuusi. Hän aprikoi paljonko rouva siitä antaisi, 15 tahi 20, ehkäpä 25:kin penniä. Isävainaja oli viime jouluna saanut 75:kin penniä kappaleelta. Mutta ne olivatkin kai isoja ne isän kuuset.

Mutta ei. Täytyi kerta koettaa hatun päälakea. Siellä päällyksen ja rikkinäisen vuorin välissä, huolellisesti paperipalaseen kiedottuna olivat hänen tänä päivänä ansaitut rahansa. Nüitä oli 85 penniä. Ne olivat äidin. Kuusesta saadut rahat ovat hänen. Niillä hän ostaa äidille jotakin mieleistä, oikein joululahjan.

Hän tunsi itsensä ylen onnelliseksi. Lumi loisti niin hohtavana ja hopeanvalkoisena sileistä reenäjlistä.

Siinä täytyi ottaa luukuja. Mutta se kävi hullusti. Hän kaatui, tuiskahti selälleen sileälle tielle.

Ylös taas ja reippaasti eteenpäin. Ei ollut juuri pakkana, mutta otti kuitenkin sormenkärkiin. Kiusallista, että kin-

taat olivat jääneet vaatemytyn päälle rouva Anderssonin keittiöön. Suurta hyötyä niistä ei juuri olisi ollut, sillä niissä oli sangen monta läpeä. Äiti ei ollut ehtinyt parsia niitä joulun edellä, vaan luvannut sen tehdä vasta joulun välipäivinä. — Mutta ehkä nyt jo olisi aika astua metsään. Näkyihän tuolla kuusia.

Wille hyppäsi lumella peitetyn ojan ylitse ja vajosi niin syvälle lumeen, että tuskin päänuppua eroitti. Olihan hän kuitenkin metsässä; nyt vaan kahlaten kauemmaksi. Seisoihan siellä kuusia pitkissä riveissä oikealla ja vasemmalla. Kaikki näyttivät niin vakavilta ja humisivat niin juhllallisesti juuri kuin joulua jo viettäisivät. Mutta ne ovat suuria. Missä olisi pienempiä? — Ei niitä näy edes merkikseen. Huh! — kuinka vaikeaa kahlata näin syvässä. Joka askeleelta luistivat Willen risaset housut ylös, väliin polvien ylitse, jota vastoin sukansäärykset pyrkivät nilkkaan.

Jospa hän olisi kotona aavistanut tänä päivänä metsämatkan tekevänsä, niin olisi hän ottanut isävainajan pitkävaraiset saaappaat. Hän astui kuitenkin rivakasti eteenpäin, vaikka lumi yhä nousi vyötäisiin saakka. Välistä täytyi kumminkin levätä, vetää sukat ylös ja lahkeet alas sekä lämmittää hypyysiä pistämällä ne hetkeksi suuhun ja poveen.

Polviakin oli hierottava. Jos äidin joululahja ei olisi ollut mielessä, niin ehkäpä Wille raukka olisi palannut ilman kuusta, sillä tämä alkoi jo tuntua hankalalta.

Vihdoin Wille kuitenkin iloksensa havaitsi pienen kuusen karahkan. Se kooltaan oli melkein sellainen kuin rouva Andersson oli määrännyt. Lähemmäksi tultuaan Wille kyllä huomasi sen harvaksi ja kitukasvuiseksi, mutta ei ollut muita valittavissa.

Työ siis piti alettaman. Ensiksi oli lumi juurilta pois kahmaloitava. Se onnistui hitaasti; pakkanaen puri kipeästi sormen kärkiä, josta syystä ne hyvin usein suistuivat vuoroon suuhun vuoroin poveen.

Kirves olisi ollut rouva Anderssonilta lainattava; mutta lieenekö hänellä kirvestä ollenkaan? Kaupunkilaisethan hakkauttavat puunsa. No — sama se! Olihan hänellä oiva isävainajalta peritty veitsi, vaikka se nyt sattui olemaan hiukan tylsä.

Wille nakersi kuusen runkoa aina väliin levähtäen. Ajatukset riensivät kotiin. Jokohan jouluvalmistukset alkavat siellä loppua? Äiti varmaan ajatteli, ettei hänen kaupungissa käyn-

tinsä ole onnistunut, koska hän viipyy näin kauan. Kyllä jo mahtoi ollakin myöhäistä, koska tähdet alkoivat kimmeltää. Isä sieltä ylhäältä varmaan nyt näkee, kuinka hän työskentelee äidin ja pikkusiskojen hyväksi. Niin, olihan hän kuolinvuoteella luvannut isälle olla äidin ja siskojen turvana ja tukena, ja kylläpä hän, Juho Wilhelm Mäkelä, Jumalan avulla aikoi lupauksensa pitääkin. Nyt jouluna on vuosi kulunut siitä, jolloin Jumala otti isän pois . . . Mutta hei! Kuusi kaatui että räjähti, ja vaan veitsellä nakerrettuna! — Wille tunsii ilosta lämpenevänsä.

Wille pisti puukon tuppeen, ravasti lumen kuusesta ja läksi kuusineen vanhoja jälkiä myöten maantielle.

Maantiellä hän kohotti kuusen pystyyn. Kyllä se pituudesta oli sen korkuinen, kuin rouva oli määrännyt.

Kuusi selkään ja riemulla kaupunkiin. Tuuli puhalteli vastaan. Tuntui kylmemmältä kuin metsässä. Kotia, äitiä ja pikkusiskoja ajatellessa tuntui taas lämpoisemmältä.

Kaupungissa oli kaikkialla valoa, mutta eivät vielä joulu-kuuset tuleksa olleet. Kauppapuoditkin olivat auki — hän ehti siis hyvin ostoksilleen. Sokurirasia äidille — ja — Halooh! — poika — myytkö kuusen?

— En, se on tilattu.

— Heh — sinä saat pian toisen.

— En saa — on jo niin myöhäistä.

— Äläpäs, veikkonen, kenelle se on?

— Perämies Anderssonin rouvalle.

— Vai niin! — no et häneltä monta penniä saa!

— Sama se — mutta hänelle sitä kuitenkin olen ollut noutamassa.

— Hyvä! — Pidä sanasi, poika, jos edelleen teet samoin, niin sinusta tulee kunnan mies. Tässä saat lantin jouluostoksiasi varten. Niin sanoen katosi nuori kiharatukkainen herra, ja Willen kontistuneeseen kouraan jäi kiiltävä markka.

Wille tuli niin iloiseksi, että jalat väkisin juoksuksi pistivät ja ennenkuin huomasiakaan, niin hän jo kuusineen kapisteli rouva Anderssonin pimeässä etehisessä.

Rouva seiso i keittiössä kädet puuskassa. No, vihdoinhan tulet! — ja sellainen kuusi sitten. Mistä ihmeestä sen olet löytänytkin? Se tuskin kelpaisi portaitten eteen, mutta koska ei ole muuta, niin täytyy sitä käyttää.

Tilta, rouvan piika, sai nostaa kuusen kamariin, jossa se sitä vastoin suurella ilolla otettiin vastaan.

Rouva Andersson ei muistanut, mihin oli pistänyt rahakukkaronsa. Sieti etsiä kauan. Sillä välin Wille ehti lämmitellä ja saada muntamia ystävällisiä sanoja Tiltalta.

— Älä pane sydämellesi rouvan sanoja, lausui hän. Ei rouva niin pahaa tarkoita, on vaan ehkä liian vaativa. — Minä olen pannut hiukan äidillesi kahvia ja sokeria. Ne ovat omiani, vierasten varalta hankittuja. Niin pian kuin saat maksun kuu-

sesta, niin riennä kotiin. Äitisi tulee levottomaksi, jos viivyt liian myöhään.

Rouva tuli nyt ulos ja arveli, ettei Willen risu olisi 10 pennin arvoinenkaan, mutta koska oli joulukuusi, antoi sentähden 25 penniä.

Wille kiitti ja oli tyytyväinen. Olihan hän kuitenkin tuosta risusta saanut enemmän kuin voi toivoakaan.

Rantakadun varrella Wille teki pienet ostoksensa. Omilla rahoillaan, joita oli toista markkaa, hän osti äidille lasisen sokurirasian ja pikkusiskoilleen kumpasellekin helminauhan. Saipa loppurahoilla vielä vähän makeisiakin.

Ja nyt sitten yhtä päätä kotiin. Alasmäissä Wiile istui kelkkaan ja laski mäkeä alas että suhisi, muuten riensii hän juoksujalkaa.

Kas — jopa näkyi valkea liedeltä. Se loisti niin viehättävän lämpimästi häntä vastaan. Kaikki istuivat jo valmiina ja odottivat vaan häntä. Kohta oli äiti, hänen oma lemmitty äitinsä, sulkeva hänet tunteihkasta rintaansa vastaan, ja silloin — silloin vasta hän sai tuntea oikean lämmön. Sitte oli äiti heille kertova Jeesus lapsesta Betlehemin seimessä, ja sitte saivat he äidin keralla laulaa suloisia lauluja.

Oi kuinka hän sentään oli onnellinen!

Hän pysähtyi ja hengähti. Tunne puhtaimmasta onnesta valtasi hänet. Ajattelematta hän laski kontistuneet kätensä ristiin loi silmänsä aavaa tähtikirkasta taivasta kohti ja kiitti hartaimmasti sitä suurta hyvää kaikkivaltiasta Jumalaa, joka hänelle oli suonut niin herttaisen lämpimän kodin.

Klarry Rajander.

Sorvarin lasten joulu.

Tosi kertomus.

Satakunnan maakunnan kankaisilla perukoilla asui ennen aikaan hyvin köyhiä ihmisiä. Pellot olivat kovin kivisiä ja laihoja eikä niistä saatu paljon viljaa. Suuret metsät humisivat kylien ympärillä, mutta kukaan ei ostanut niiden metsien puita. Kenties olisivat köyhät asukkaat saaneet muualla enemmän leipää, mutta he rakastivat köyhää kotiseutuaan eivätkä hennonneet sieltä lähteä.

Eräällä tällaisella Satakunnan seudulla oli sorvari Joonalla pieni mökkinsä. Kivisestä pellostaan ei hän saanut niin paljoa viljaa, että olisi voinut elättää molempia lapsiaan, pientä poikaa ja pientä tyttöä. Ei voinut mökin äitikkään olla perheelle suureksi avuksi, sillä hän oli niin sokea, ettei koskaan voinut nähdä lastensa kirkkaita, rakastavia silmiä. Sitä ahkerammin koetti Joonas isä hankkia kodilleen toimeentuloa. Hän oli taitava sorvari ja valmisti sorvikoneellaan kaikenlaisia hyödyllisiä puutavaroita, joista sai rahaa. Ja tässä täytyy mainita, että Joonas isä oli ahkera lukemaan Jumalan sanaa ja hyviä kirjoja, vaikka häntä ei oltu kansakoulussa opetettu ja vaikka jokapäiväinen työ ainoastaan pyhäisin antoi aikaa ja lepoa lukemiseen.

Mutta sitte tulivat toiset ajat, Eräänä elokuun iltana tyyntyi tuuli, pilvet pakenivat kylmältä taivaalta ja yöllä tuli hirmuisesti peljätty halla. Auringon uouustessa oli Joonan vainio valkiana härmästä. Kuumen päivän paistaessa muuttuivat viljat mustiksi.

Lapset näkivät, miten isän mieli tuli murheelliseksi. Heistä tuntui niinkuin sorvikonekin olisi ruvennut surullisesti pärisemään. Harvoin Joonas isä enään konettaan käyt tikin. Ihmisillä ei ollut rahaa ostaa sorvarin teoksia, sillä koko Satakunnassa ja koko isänmaassa oli käynyt halla ja puute tullut sen muassa.

Mutta sorvarin kiltit lapset eivät arvanneet, mitä heidän isänsä ja sokea äitinsä enimmän surivat.

Eräänä aamuna saivat he sen tietää. Isä puki lasten ylle rikkinaiset vaatteet, ainoat mitä mökistä liikenä. Pieni poika sai isän raskaan takin ja pieni tyttö sokean äidin kaperityneet kengät. Sitten toi isä lapsille kerjuupussit, nosti heidät vuoron jälkeen syliinsä ja sanoi itkien:

„Isällä ei ole enään varaa teitä elättää, halla on vienyt kaikki. Jumala on antanut tämän kovan koettelemuksen meille, rakastaaksemme paremmin Häntä. Nyt teidän täytyy lähteä riikille, maailmalle elatustanne etsimään.“

Lapset lähtivät. He olivat kuulleet kerrottavan maailmasta niin paljon kummallista ja hauskaa, etteivät oikeastaan tienneet, oliko heidän matkansa ikävä tai hauska. Mutta isä Joonas osasi sen asian paremmin ajatella ja lapsia muistelllessaan hän riutui ja lakastui niin kuin kuoleva puu.

Kummalliseksi tuli lasten matka. Kun he tulivat ensimmäiseen vieraaseen pitäjään, puhalsi jo talvinen kylmä tuuli ja ihmiset antoivat heille leipäpalan sijasta usein kovia sanoja ja lyöntejä. Pian peittivät lumituisut tiet ja peltojen surkeat sängät syviin nietoksiin. Valkoista maantietä taivalsivat kerjäläiset pitkinä hoipertelevina riveinä kylästä kylään. Kiroten ajoivat hevosemiehet kerjäläiskuormineen samoja jälkiä. Kurjuus vallitsi maassa ja kolkkous luonnossa...

Maaailman pyörteessä olivat nyt Joonas isänkin lapset. Mutta varmaan kulki hyvä enkeli heidän mukanaan, sillä he olivat aina iloisia, vaikka punaisiksi paleltuneet varpaat

kengistä irvistivät ja kerjuupussit heiluivat enimmäkseen tyhjinä.

Tien ohessa kivellä tai kaatuneella puulla huoatessaan lapset puhelivat toisilleen sydämensä salaisuuksia. He laskivat montako viikkoa vielä oli joulun. Kaiken synkkyuden keskellä kuvastui lähestyvä joulu mierolaisten mielessä ihanana, kirkaana kuvana. Eikä kulunut kauan ennenkun he olivat tehneet päätöksensä. Se kuului:

„Jouluksi kotiin!“

Mutta eihän kotona ollut ruokaa vanhemmillekaan, saati heille; mikä neuvo auttaisi? Viikko oli vielä aikaa joulun ja viikossa ehtisi kulkea paljon ja tehdä paljon. Lapset päättivät itse hankkia jouluruokansa hotiin.

Iloisesti he ryhtyivät toimeen. Se kävi siten, että he kerjäsivät enemmän ja säästivät enemmän. Pussit tulivat lasten mielestä jo aika painaviksi, kun sinne karttui muutama kuiva leipäpalanen ja silmäpuoli silakka.

Pakkaisena jouluaaton aamuna oli Joonas isä jo aikaisiin mökkinsä pihalla ilman kylmyyttä tunnustelemassa. Sitä hän oli tehnyt joka päivä siitä asti kuin lapset lähtivät. Mutta nyt, jouluaaton aamuna, hän äkkiä läksi pihasta juoksemaan tielle. Isän silmä oli huomannut kaukana metsän rinnassa kaksi pientä matkalaista pyrkivän mökille päin.

Sieltä tulivat isän rakkaat jouluvieraat. Sylissä kantoi isä lapsensa autioon pirttiin, joka samassa hetkessä kaikkein mielestä muuttui niin lämpimäksi ja hyväksi. Sellaista iloa ei siinä pirtissä ollut koskaan ollut kuin nyt jouluaattona oli. Ilkkyneleet vierivät äidinkin sokeista silmistä.

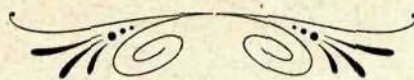
Jouluilta hämärsi ja riemuksina vetivät lapset pussitansa esille saaliinsa. Halulla haukkasivat kaikki lasten eväitä. Mutta hyvä enkeli, joka lapsia oli johtanut, huomasi että varat jo huomenna loppuisivat. Sen vuoksi hän lähetti pappilan rengin tänä jouluilta tuomaan tälle köyhälle perheelle ruokavaroja ja vanhoja vaatteita.

Väsyneenä nukkui jo perhe jouluyötänsä, kun lapset äkkiä heräsivät kummalliseen valoon. Se ei ollut joulutähden valo. „Herra siunatkoon, pirtti palaa!“ kuultiin isän huutavan. Mökin olkikatto oli syttynyt tuleen. Jumala tahtoi vielä koetella sorvarin perhettä ja antoi heidän kotinsa palaa jouluyönä. Mutta Joonan perheestä ei tämä onnettomuus tuntunut milteään sen sanomattoman onnen rinnalla, kuin vanhemmat ja lapset olivat jälleen löytäneet toisensa. He saivat ruveta asumaan ystävällisten ihmisten tuvassa eivätkä eronneet toisistaan.

Näin ihmeellinen oli sorvarin lasten joulu nälkävuonna. Ikänsä muistivat he sitä joulua. Heistä tuli kelpo ihmisiä, jotka opettivat niitä pieniä poikia ja tyttöjä, jotka kasvoivat hyvinä vuosina, rakastamaan Jumalaa, vanhempiansa ja kotiansa.

Vanhemmat ihmiset voivat varmaankin kertoa teille monta tällaista nälkävuoden satua.

Väinö setä.

Tapiolan joululla.

Satuleikki kahdessa kuvaelmassa.

Henkilöt:

Matti } Notkolan lapsia,
Anni }
Tapio, metsänkuningas,
Tellervo, hänen tyttärensä,
Sinipiikoja ja Tapiolan kansaa.

Ensimmäinen kuvaelma.

(Näyttämö: Luminen kuusimetsä. Matti ja Anni tulevat kantaan kuusta.)

Matti (Ottaa lakin päästään): Huh kuin on varj!

Anni: Niin on minunkin ja väsyttää että oikein...

Matti: Istutaanpas. Ei se pahaa tee, etenkin kun on puolen päivää nietosta rämpinyt.

Anni: Mutta jos ehtii ilta, ja me eksymme metsään.

Matti: Ehei, — iltaan on vielä pitkä matka, ja kyllähän tästä nyt kotiin osataan — Maijanpellon päästä! Istu pois! (Istuvat).

Anni (Epäillen): Mutta jos me sittenkin eksymme! Etkö kuule kuinka metsä humisee!

Matti: Humiskoon, mitä humisee, ei se nyt meitä vaan noinikään omakseen ota!

Anni (Itkien): Mutta, ajatteles, nythän on jouluaatto — ja me olemme vielä näin myöhään metsässä! Jos sittenkin...

Matti (Huolettomaksi teeskeennellen): Eikö mitä! — En olisi sinua mukaan ottanut, jos tiesin että sinä tuommoinen pelkuri olet.

(Metsä alkaa sillävähin kovasti humista ja vähitellen kuuluu sinipiikain laulu.)

Sinipiikat:

Hili klinkeli klei,
sulometsikkö, hei!
On selkeä taivas
ja luminen maa,
ja tähtöset taasen
nyt leikkiä saa
kun muinoin jo leikkivät illoin.

Hili klinkeli klei,
omat ystävät, hei,
nyt joulua viettää
ja riemuita voi,
kun taivas on suuri
ja lempeä, oi...
Nyt riemuitsee metsä, jos milloin!

Anni (Ihmetellen): Kuule, Matti, kun metsä laulaa!

Sinipiikat:

Hili klinkeli klei,
ketä liennette, hei!
Nyt mukana tulkaa
kun joulu jo on
ja metsäkin eessä
on tuntematon
ja ikävä kulkea silloin!

Matti: Mitä tämä on!

Anni: Ne laulavat, että metsä on tuntematon... (Kats. ympärilleen). Matti! — Emmehän me olekaan Maijanpellon aidan vieressä!

Matti: Emmekö ole? (Katsoo hämmästyen seutua). — Emme aivan vieressä, mutta osaammehan me samoja jälkiä takaisin. — Tule, Anni! (Yrittää lähteä).

Anni (Itkien): Ei, elä mene... me eksymme... me olemme hukassa... voi...

Matti (Lohduttaen): No elä nyt itke, elä! Osataanhan me kotiin, osataan,...

Anni (Kärsimättömästi): Eikä osata! — Äiti sano, että kenen metsänhaltija saa lumoihinsa, ei hän tunne seutua vaikka olisi kotiveräjällä.

Matti: Sitä en usko.

(Ens. sinipiika ilm. näytt. perälle).

Anni: Et usko... (Huomaa sinipiian ja tarttuu kovasti Matin käteen).

Uih, mikä on tuo tuolla!

Matti: Mikä tuo?

Anni (Osottaen): Tuo haamu tuolla.

Matti: Jaa, — näen. (Yskii ja puhuu kovalla, vaikka hieman pelonsekaisella äänellä): Kuka olet sinä, joka peloittelet turvattomia lapsia metsässä? — Me emme kuitenkaan sinua pelkää! (Asetuu uhkaavaan asentoon).

Ens. sinipiika (Laulaa. — Sävelmä: „Ken raikas sävel sä lienetkin“).

Ma olen metsästä neitonen,
mi sinisaloja liikun
ja ahon laitoja karkelen
ja puitten oksilla kiikun. —
Mun työ on karjoja paimentaa,
ett' pyytäjältä ne rauhan saa
ja onnen suojassa olla.

Anni: Matti! Kuule, kuinka kauniisti se laulaa!

Matti (Uhkamielisesti): Anna sen laulaa vaan — ei se minua petä!

Ens. sinipiika (Laulaa, jolla ajalla muut sinipiikat kurkistelevat puitten takaa):

Ma olen lapsien ystävä
ja heillä suojana kuljen,
oi tulkaa, ystävät, lähemmä,
ma teidät syliini suljen!

(Kaikki yhtyvät).

Me oomme tyttöjä Tapion
ja koti suuri se meillä on
kun kuusten mahtava holvi!

Anni: Kuuletko nyt!

Matti: Kyllä taitaa olla parasta, että palaamme samoja jälkiä takaisin. (Katselee taakseen. Melkein itku kurkussa): Mutta missä me olemme — jäljet ovat kadonneet!

(Sinipiikat vetäytyvät pois. Eräs heistä ottaa lasten takana olevan kuusen).

Ens. sinipiika (Mennään): Tytöt! Soittakaa hirvet kokoon. (Simapillin soitto alkaa).

Anni (Hätäntyy): Ilta pimenee ja tähdet alkavat kohta tuikkia. — Oi voi, missä on koti ja äiti! (Vaipuu afas).

Matti (Nostaen häntä): Nouse ylös, Anni! — Älä itke... älä... Kuule, kuinka metsä soi!

Esirippu laskee simapillin soudessa.

Toinen kuvaelma.

Tellervo (Tulee Matin ja Annin kanssa sisään): Kas niin, nyt ollaan kotona! — Käykää lapsikullat sisään, ettette aivan jähmety (Työntää lapsia peremmälle). Olkaa nyt täällä ja lämmitelkää, siihen asti kunnes palaan. (Menee. Pitkä hiljaisuus).

Matti: Missähän me olemme?

Anni: Voi kun minua peloittaa... (Itkee).

Matti: Älä itke, eihän täällä ketään ole, ei. (Taasen hiljaisuus).

Matti (Ilostuen): Katso, kun täällä on jännepysyjä seinällä!

Matti (Ajatuksissaan): Hm!

Anni: Mutta mikäs tuo on... tuo tuossa?

Matti: Se on karjatorvi se?

Anni: Tuleeko sillä lehmät kotiin?

Matti: Tulee.

Anni: Ota alas se torvi ja näytä minulle, ota!

Matti (Ottaa torven): Kylläpä on aika luikkari.

Anni: Anna kun minä soitan, anna!

Matti (Nauraen): Saathan tämän.

Anni (Puhaltuen voimaansa takaa): Mutta eihän tämä soi, ei vaikka.

Matti (Ottuen torven): Sitähän minäkin. — Mutta kuules (Tö-rähdys). Noin sitä mies puhalttaa!

Anni: Uih, kun minua peloittaa! — Jos joku sattui kuulemaan.

Matti: Eihän täällä ketään ole. (Kuului suden ulvahdus).

Anni (Säikähtäen): Mikä se oli!

Matti: Mikä mikä? (Susien ulvontaa).

Anni: Etkö kuule!

Anni: Susia!

Anni: Voi, nyt ne varmaan syövät meidät!

Matti: Ei niin kauvan kuin tämä mies seisoo. — Tulkoot vaan, niin saavat maistaa puukostani!

Anni: Älä ole noin rohkea, Matti. Tule piiloon, tule! (Vetää Matin luokseen, että ainoastaan saappaat näkyvät).

Tapiio (Tulee): Kuka kumma se karjan on tähän aikaan kotiin soittanut. (Istuu). — Okein väsyttää ja harmittaa noiden ihmisten kanssa, kun eivät ne koskaan opi ihmiseksi elämään. (Juo haarikkasta). — Ahhah! On se sentään juomaa, tuo kotoinen haarikkakalja! (Laskee haarikan pöydälle).

Niin, — kyllä ne ihmiset ovat kiusoittavia, kun niiden kanssa tekemisiin sattuu. — Nytkin, jouluaatto-iltana, tapasin Toppolan rengit varastamassa tukkipuita Nikulan takamaalta. Ja entäs ne jalas-koivut ja luutavarvut vuodenpitkään! — Ei vähääkään rehellisyyttä!

Pienet pojat ja tytöt ne taasen särkevät linnun ja oravan pesiä minkä ennättävät. — Sellaisistahan niitä kunnottomia ihmisiä kasvaa. — Hyi mokomaa väkeä! (Haistelee ilmaa): Mutta täällähän tuntuu olevan vierasta hajua. — Jassoo! Siinähan on saappaat, missä vaan lienee niiden omistaja. (Vetää Mattia jalasta..)

Matti: (Pöhlättäen esiin): Aa-aa-ih!

Tapio: Mikäs saksainen sinä olet?

Matti: Minä, mii-nä!

Tapio: Niin, sinä juuri.

Anni (Tulee esiin): Ettehän tee pahaa meille.

Tapio (Nauraen): Kah, onhan siellä toinenkin! — Enhän minä pahaa tee, en. — Mutta ketä te oikeastaan olette?

Matti: Minun nimeni on Matti ja tämän on Anni.

Tapio: Vai niin. No mistäs se sellainen Matti ja sellainen Anni on kotosin?

Matti: Tuolta Notkolasta ollaan.

Tapio: Vai Notkolasta. Kyllä tunnen. Kunnon ihmisiä ovat notkolaiset. — Mutta milläs asioilla te näin myöhään liikutte?

Anni (Peläten): Ettehän toru meitä.

Tapio: En, en. Mistäs minä teitä toruisin?

Anni: Kun me otimme joulukuusen metsästä.

Tapio: Eikö muuta! — Minä lahjoitan teille joulukuusia joka joulukuusi asti, sillä eihän teillä itsellänne taida metsää olla.

Anni: Kiitoksia!

Matti (Miettien): Missähän me oikein olemme?

Tapio: Oletkos käynyt kansakoulussa?

Matti: Kaksi talvea.

Tapio (Hymyillen): Kyllähän sinun sitten pitää tietämän, missä metsänkuningas asuu.

Matti: Ai kyllä minä tiedänkin. Hän asuu Tapiolassa.

Tapio: Niin, juuri niin. Tapiola on tämän talon nimi.

(Matti ja Anni yhtyvät).

Nyt tähtitarhoihin laulu soi,
Kun joulukuusi on meillä!
Nyt maasta taivaaseen päästä voi,
jos sydän nöyrä on lapsen, oi,
kun joulukuusi on meillä.

Oi anna Jumala armoas,
kun joulukuusi on meillä,
ja kansa suojaa Sun voimallas,
meit' auta näkemään taivaitas,
kun joulukuusi on meillä!

(Laulu lakkaa, mutta kaikki seisovat innostuneina paikoillaan).

Tapio (Liikutettuna): Kiitos, lapset, että lauloitte! Se tekee minä hyvää vanhalle sydämelle.

Anni (Huudahtaa): Aih, — mutta kotona on myöskin joulukuusi ja me olemme täällä!

Matti: Eiköhän armollinen kuningas antaisi meidän jo lähteä kotiin?

Tapio (Hyväntaht.): Lähtekää vaan. Kaunista on, että lapset kotiansa muistavat. — Mutta viekää niille kylän lapsille terveisiä, että minä en täst'edes suvaitse heidän vallatonta elämäänsä metsässä. Kuulkaas pari „pykälää“ Tapiolan „metsäläistä“:

Joka kuorii tai muuten silpoo puun, on eksytettävä synkim-pään korpeen yhdeksi vuorokaudeksi.

Joka särkee linnunpesän, repii kärpäseltä siivet tai katkaisee sisiliskolta hännän, eksytettäköön pimeimpään korpeen puoleksi-toista vuorokaudeksi ilman pelastumisen toivoa. — Siinä kuulitte. Ymmärrätkö Matti?

Matti: Kyllä minä.

Tapio: Entäs Anni?

Anni: Ymmärrän minäkin.

Tellervo (Tulee): Ethän pahastu, isä kulta, että minä toin Mattin ja Annin meidän joulukuusia katsomaan.

Tapio: Ka, enhän minä... Mutta tarjoahan nyt vieraillesi jotain suuhunkin pantavaa — ja parasta, mitä talossa löytyy.

Tellervo: Niin. — Simaa ja vehnystä.

Tulkaa tänne, tulkaa! (Menevät).

Tapio (Ist.): Kukahan karjatorven on siihen jättänyt. (Panee sen naulaan. Istuu).

Tellervo (Perältä): Enkö saa jo soittaa väkeä kotiin, kun on juhlailla?

Tapio: Soita lapseni.

(Hiljaisuus. Simapiilin ääni).

Taasen joulukuusi! — Pian vierivät vuodet...

(Sinipiikojä ja Tapiolan kansaa tulee).

Kaikki: Rauhallista ja onnellista joulukuusia! armollinen kuningas.

Tapio: Kiitoksia. Samaa itsellenne.

Ens. sinipiika: Emmeköhän saisi, vanhan tavan mukaan, aloittaa laululla tätä suurta juhlaa? armollinen kuningas.

Tapio: Tehkää niin. Korkealle kohotkoon Tapiolan joulukuusi tänäkin joulukuuna! (Kaikki kerääntyvät istuimen eteen piiriin. Laulun aikana taluttaa Tellervo Mattia ja Annia, joilla on joulutortut käsissä, sisään).

Kaikki (Laulavat):

On hanget korkeat, niotokset,
vaan joulukuusi on meillä!
On kylmät, paukkuvat pakkaset
ja tuimat Pohjolan tuulet,
vaan joulukuusi on meillä!

Me taasen laulamme riemuiten,
kun joulukuusi on meillä!
Se sielun valtaa ja sydämen
ja surun särkevi entisen,
mi kasvoi elämän teillä.

Oi käykää ystävät laulamaan,
kun joulukuusi on meillä!
Se tuttu, ystävä vanhastaan,
on tänne poikennut matkoillaan
ja viipyy hetkisen meillä.

Tapio: Mutta vielä yksi asia. — Tässä on torvi, jolla on monta vuotta Tapiolan karjaa kotiin soitettu. Tahdon lahjoittaa sen sinulle karjatorveksi, Mattiseni.

Matti: En, en minä uskalla...

Tapio: Miksi et uskalla?

Matti: Niin, kun minä puhalsin niin...

Tapio (Nauraen): Jaa, kyllä ymmärrän. — No ota nyt sentään. Muuta ehtoa sen käyttämiselle en pane, kuin sen, että sillä soitetaan ainoastaan silloin, kun lehmä ei muuten löydetä.

Anni: Ei meillä lehmää olekaan. Mansikkikin hukkui metsään viime syksynä.

Tapio: Jaa — se on saatava takaisin. Puhallapas tähän päähän, Matti!

Matti (Ottaa epäröiden torven): Uskaltaisikohan? (Puhalttaa).

Tapio: Hst! Hiljaa nyt.

(Kunluku lehmän kello).

Matti: Mansikittu kello!

Anni: Onkohan se minun oma Mansikkini?

Tapio: Siellä se on ulkona. — Menkää nyt kotiin ja puhallakaa portilla torveen, niin kyllä Mansikki perässä tulee.

Anni: Aika hauskaa. Nyt saamme maitoa joulupuuron kanssa!

Matti: Hyvästi sitte ja kiitoksia!

Anni: Hyvästi ja kiitoksia!

Tapio: Jumalan haltuun! — Viekää terveisiä kotiin. (Menevät).

Tellervo: Tulettehan ensi joulukuunakin meillä käymään.

Anni: Kyllä tullaan!

(Esirippu alas).

Vilku Joukahainen.

Nuori prinsessa.

*Metsän rinnassa
Vanhassa linnassa
Kasvoi prinsessa nuori.
Taivas kun korjasi immen taaton,
Hoiti hänt' äiti muori.*

*Kultakutrina
Auringonruusuna
Kaunis prinsessa loisti.
Sulhot suuretkin impeä kosjoi —
Hän ne rukkasin poisti.*

*Miksei kelpaa maan
Vallat, ei rikkaatkaan?
Hän kun urhotkin hylkää!
Aamusta iltaan askaroipi
Eikä aattele ylkää.*

*Hällä on rinnassaan
Suursurut synnyinmaan,
Hälle on kansansa kallis.
«Jos olis urhoja Suomen maassa,
Ei ne orjuutta sallis!»*

*Huokas prinsessa
Sydämen tuskissa,
Että kansakin kuuli.
Silloin rinnasta linnan metsän
Puhui puhtaampi tuuli.*

*Köyhä kantelen-
Soittaja laulaen
Linnan puistohon astui:
Hänpä soitti ja lauloi, että
Silmät kuulijan kastui.*

*«Asti, impyein,
Luokseni, rinnallein,
Hehku nuoruutta mulle!
Niin minä urhoiksi kansan laulan,
Vannon lempeni sulle.»*

*Jalo prinsessa
Hehkuikin nuoruutta:
Syttyi laulajan mieli,
Laulut liekkiin kansan nostaa,
Kannel soi sulokieli.*

*Kannel kasvata
Suomelle urhoja,
Joita rakkaus johtaa,
Joihin prinsessan into syttyy,
Konsa taistelu kohtaa.*

24/9 1901.

J. H. E.

TEINI.

äsivarsiaan heilutellen ja ruumistaan puistellen juosta hölkötti pitkäkoipinen teini pimeitä kujasia myöten aamukylmässä kouluun. Hän koetti kääriä kulunutta, mustaa takkiaian tiukemmin ruumiilleen, vaan ei se tahtonut tepsyä kylmää vastaan. Ja kumminkin hänestä tuntui, ettei nyt tänä aamuna ollut kovinkaan pakkanen, vaan se oli syömättömyys, näikä, joka häntä kylmäsi, — viimeisen leipäpalansa oli hän äsken pistänyt poskeensa noustessaan ylös Eenokki-sepän tuvassa, vaan se oli ollut liian pieni, se ei riittänyt lämmittämään luisevaa ruumista. Ja sillä raviunolla sitä nyt piti kestää puoleenpäivään saakka,

jolloin taas saattoi odottaa Portin Pietarin keittiössä lämmintä ruoka-annosta. Jos sieltäkään enää saa . . . , kärtyisiä ovat olleet viime aikoina.

Teini Antti Antinpoika juoksi kinosten väliin polkua pitkin tuulimyllyjen ja navettarakennusten lomitse kunnes vähän leveämpi, mutkainen katu aukeni eteen. Vaan sekini oli vielä aivan pimeä; ainoastaan jonkun porvarin keittiön ovenraosta taikka sarvesta höylätyn ikkunan läpi kumotti arka valon säde. Aamu oli vielä hyvin varhainen. Kun kolmikulmainen rauta raastuvan tornista viisi kertaa helähti, silloin piti teinien olla koulussa, mutta varalta täytyi heidän jo lähteä kotoaan paljo aikuisemmin.

Koulutalon ovi oli auki ja siitä loimusi talviaamun pimeyteen takkavalkean punertava hohde. Ovellla telm-

PIIRILEIKKI.

S. Litchenius.

Selitys.

Lapset käyvät piiriin. 4-6 lasta muodostavat suuren piirin sisälle pienemmän piiriin. Piirit pyörivät vastakkaisiin suuntiin. »Hei» sanalla pysähtyvät piirit, lapset lyövät käsiänsä yhteen ja pyörähtävät kerran ympäri. Kertojaksoa toistettaessa kulkevat sisimmän piiriin lapset ulommuaiseen piiriin päin sekä pysähtyvät, pyörähtävät ja lyövät käsiänsä.

kuten ensimmäiselläkin kerralla. Toisen kertojakson alussa panevat sisimmän piiriin lapset molemmat kätensä sen ison piiriin lapsen vyötäisille, joka sattuu hänen eteensä, ja tämä taas laskee molemmat kätensä hänen olkapäilleen. Täten hyppäyttävät he toisiaan vuorotellen lattiaasta ylös. Sanoilla: »tralla la la» pyörii kukin erillensä toinen käsi lanteella, toinen kaarena pään yli.

jo toisia teinejä ja he tahtoivat vetää Antinkin mukaan leikkiinsä. Vaan Antti ei ollut tänään sillä tuulella. Hän haki toveria, jolla olisi evästä mukanaan, mutta sitä ei ollut nyt kellään sellaisella, jolta hän sitä olisi voinut pyytää, ja hän istahti senvuoksi alakuloisena seinään kiinnitetylle penkille kauas katveeseen. Sieltä katseli hän hiljaa tuota jo tuttavaksi kodiksi itselleen käynyttä kouluhuonetta, opettajan pöytätuolia, johon juuri neljä talikynttilää sytytettiin, karkeatekoista kirjastokaappia, jonka harvoja, mutta kallisarvoisia kirjoja hän oli oppinut rakastamaan, noita mataloita penkkejä, joissa hän opetusta oli saanut nauttia. Mielihaikealla hän ajat-

teli, että hänen nyt ehkä täytyi ne jättää ja katkaista kesken opintonsa ruoan puutteesta ja ryhtyä muuhun ansioon.

Niinkuin useimmat tovereistaankin oli Antti köyhän talonpojan lapsi, joka oli lähtenyt kaupunkiin, koettamaan onnean opin ohdakkeisella polulla. Eväskontti seljässä ja sauva kädessä oli hän kouluun saapunut, saanut armosta jäädä asumaan Eenokki-sepän matalaan tupaan ja porvarien keittiöissä hän oli, niinkuin toverinsakin, kerran päivässä keiton saanut. Niin oli eletty ja luku oli luistanut ankaran Martti-mestarin opastuksella hyvää vauhtia. Pari kertaa talvessa oli eväskontti täytenä saapunut kotoa markkinamiesten matkassa ja niin oli aina eletty siihen asti, kunnes lomalle lasketut teinit kaikki olivat pienissä parvissa lähteneet maakuntaa kiertämään ja keräämään varoja, rahoja, vaatetta ja ruokaa taas uudeksi lukukaudeksi. Mutta nyt oli Antin kontti kesken talvea aivan tyhjentyneenä, eikä täytettä ollut kotipuolesta saapunut, köyhyys kun vallitsi sielläkin, ja porvarit rupesivat käymään kärsimättömiksi kättäjille, — nyt oli seinä noussut Antille eteen.

Näitä hän surumielisenä mietti, kun opettaja, ankara Martti-mestari, astui sisään ja kävi latinaksi latinlaiseen kielioppiinsa käsiksi. Antin kimppuun ei mestari monasti päässyt, vaan tänään Antti oli hajamielinen, sekauksi vastauksissaan ja kun aamulukujen päätyttyä teinit hajaantuivat päivällisille, oli hän alakuloisuutensa lisäksi tyytymätön itseensäkin. Ei ollut tosin Martti-mestari nyt patukkaa käyttänyt, joka oli ainoa, jokapäiväinen parannuskeino teinien hajamielisyyttä ja huonolukuisuutta vastaan, vaan ukon suupieliä vinkeistä näkyi, että hän oli vihassa.

Porvarien pojat riensivät koteihinsa kaupunkiin, rikkaammat maalaispojat majapaikkoihinsa, köyhimmät kuokkimaan sääliväin ihmisten keitoille. Antti käveli Portin Pietarin keittiöön ja asettui ovensuuhun odottamaan, — nälkä kurni suolta ja ruoan haju melkein hurmasi päätä. Mutta pistelijäästi häntä nyt Pietarin palvelijat kohtelivat.

— Tulit eilen ja tulit tänään, — taasko huomenna ulet? — veistelivät he. — Saa nähdä, riittääkö taas keitto muulle väelle, kun sinä pääset popsimaan.

— Se ei tämä Antti syö muuta kuin sen ainoan kerran päivässä, mutta silloin sille pitäisikin olla erityinen padallinen, — kappi nauriita ja puoli lehmänreittä. —

— No, siinä on nyt taas täysi kuppi, katsotaan sitten, kantavatko nuo kapeat koivet naurisvellistä paisunutta vatsaa . . .!

Niin veisteli keittiössä talonväki, joka rupesi kylästäymään näihin jokapäiväisiin vierailuihin. Antti söi, mutta nieli kyyneleitä vellin mukana, kiitettyään ruoasta läksi hän kiirein askelin takasin kouluun ja astui ankaran Martti-Mestarin tupaan, jossa tämä perheensä kanssa asui ja koetti saada vuoden ympäri riittämään sen puolen lästiä rukiita ja saman ohria, jonka hän nautti opetustyöstään palkakseen. Antin oli aikomus pyytää mestarilta elatuksenapua niistä teinirahoista, joita koululle maakunnasta kannettiin. Vaan ne olivat mestarilta jo aikoja sitten menneet, niitä oli syöty ja jaettu, ja hän senvuoksi ankarasti Antille tiuskasi:

— Mitä teinirahoja, ne olen jo jakanut ja omistani lisää pannut, niin että en enää tiedä, mitä omille lapsilleni annan. Olethan itsekin saanut, — parempi olisi, jos te joskus toisitte minulle kotipuolestanne tulijaisiksi jonkun juuston tai voinaulan, kuin että aina maugutte teinirahoja, jotka sitten olueen juotte.

— Mutta minulla ei ole nyt enää mitään syötävää, sopersi Antti.

— Koeta hankkia, koeta hankkia, ja ole ahkera ja tarkka, eläkä hölmö, niinkuin tänään, niin minä jonkun vuoden perästä ehdotan sinut saamaan apulaispapin viran.

Antti huomasi jo, että hänellä ei ollut muuta neuvoa, kuin lähteä maata kiertämään ja maakunnasta elatuksenapua keräämään. Hän tiesi, että sekin oli oikeastaan jo kielletty, mutta mikäs siinä auttoi, kun hätä käski.

— Antaisiko mestari minulle teinin todistuksen teiniapuja kerätäkseni, pyysi hän ujosti.

Mutta siitä mestari tuskastui:

— Tiedäthän, että minun ei ole lupa antaa sellaista todistusta, laki sen kieltää, — vai tahdotko, että minulta tämä viheliäinen virkani vietäisiin!

Omin neuvoinsa täytyi nuoren teinin lähteä suoriutumaan. Palatessaan mestarin luota koulutupaan olivat siellä toiset koululaiset koolla harjoitellen iloisina ja reippaina latinalaisia koululauluja. Pääsiäinen oli tulossa, ja silloin he, samoin kuin jouluna ja pyhäinmiestenpäivänä, aina kulkivat talosta taloon laulaen porvarein perheille noita kauniita joululaulujaan, joihin he usein itse sanoja sepittivät. Silloin oli teineillä hyvät päivät, porvarien juhlaru'ista saivat he runsaita annoksia, ei säästetty silloin silavaa eikä olutta, eikä niin huonoa teiniä ollut, joka ei olisi silloin jaksanut humalaan päästä. Voudin oli m. m. tapana vuosittain antaa teineille, kun he saapuivat kuninkaankartanon portille veisaamaan, 6 kannua olutta, puolen leiviskää leipää, paltavun lampaan ja naulan kynttilöitä, — se kirjoitettiin »porttirahoina» oikein voudin tileihin ja siitä teineillä ilon kestejä kesti. Nämä makeanleivänpäivät olivat taas tulossa ja kadehtien katseli Antti, kuinka hänen toverinsa niitä varten valmistusivat, — hänen itsensä täytyi lähteä pois maakuntaa kiertämään . . .

— Tule pääsiäislauluja laulamaan, kehottivat toverit.

— Elä aina märehdi latinalaista kielioppia, pistelivät he.

Vaan Antti hiipi hiljaa koulutalosta pois, käveli kinoksiin polettua polkua pitkin tuulimyllyjen ympäri ja navettain ja tallien välisiä kujia myöten Eenokki-

sepän pirttiin, josta hän haki konttinsa ja suksensa. Ja verkalleen läksi hän potkimaan kaupungin portista ulos yksin talviseen metsään.

Entisinä aikoina, paavin uskon aikoina, joista vielä vanhat kertoivat, olivat ihmiset armeliaampia koululaisia kohtaan ja näiden toimeentulo luostari- tai kaupunginkouluissa oli parempi. Katoolinen kirkko julisti hyväksytyksi köyhäin koululaisten auttamisen ja myönsi sadan päivän aneet jokaiselle, joka teinille almun antoi. Rikkaiden luostarien tai piispanistuimien yhteydessä olevat koulut olivat siksi äveriäitä, että niiden kannatti hyvin palkata opettajat ja avustaa ja vaatettaa oppilaitakin. Ja silloin oli myöskin teinien kulku maakunnissa aivan luvallista ja tavallista. Mutta uskonpuhdistuksen jälkeen joutuivat koulut Suomessa rappiolle, hallitus riisti kirkon varat eikä sen laitoksia kummiukaan ylläpitänyt; opettajain palkat pienennettiin, näiden tiedolliset edellytykset samalla supistuivat eikä kukaan ajatellut köyhien teinien avustamista. Päinvastoin hallitus kielsi näitä kulkemasta maaseudulla teiniapuja keräämässä, koska se muka vietteli laiskuuteen ja aikaansai pahennusta, — hallitus tahtoi itse kiskoa talonpojilta verot niin tarkkaan kuin nämä suinkin jaksosivat suorittaa eikä sallinut muiden kerjätenkään käydä heitä vrottamassa. Sen sijaan hallitus itse kantoi »teinirahoja» talonpojilta, tarkoituksessa jakaa niitä koululaisille, vaan ne rahat supistuivat hyvin vähiin, mitkä teineille lopullisesti annettiin.

Siihen aikaan, noin kolmesataa vuotta sitten, jolloin pitkäkoipinen teini Antti Antinpoika yksin lähti kaupungista maalle hiihtämään, kerätäkseen varoja lukujensa jatkamista varten, oli koululaisilla siis hyvin vaikeat olot, ja hyvin hämärät olivat Antinkin toiveet. Hän mietti hiihtäessään, olisiko parempi muuttaa uraa, jättää luvut sikseen, — opille annettiin näinä sotasina aikoina hyvin vähän merkitystä. Maantiellä kulkijakin näki kyllä, kenellä niihin aikoihin oli mahti käsissään ja menestys edessään. Tuhkatiheään ajoi Anttia vastaan vallattomia ratsumiesparvia hoilaten ja laulaen. He poikkesivat taloihin ja ottivat väkisin ruokaa ja juomaa mitä parasta oli saatavissa ja elivät yhdessä huumauksessa. Ja pilkkaa he tekivät kontti seljässä hiihtelevästä teinistä.

— Kas siinä hometoukka, joka on kirjojensa äärestä lähtenyt metsään tuulottautumaan, sanoivat he ivalla.

— Hanki itsellesi miekka ja ratsu, niin sinusta vielä mies tulee, koipia sinulla ainakin on. Ei latina sinua tule sotaretkelle. Siellä saat viiniä kypärästä juoda ja viileskellä vehnää ja silavaa, ja kulta ja hopeita saat saaliina kotiisi kantaa. Ja mitä se maksaa soturin kunnia ja maine!

Antti taivalsi edelleen antautumatta väittelyihin raakojen ja rajujen sotilasjoukkojen kanssa. Hän hiihti ohi kaupunkia lähimpäin talojen, — niitä kävivät teinit liian usein verottamassa — alkaakseen kerjuunsa etempänä. Vaan ilta rupesi tulemaan ja hän hiihti vielä metsäistä taivalta.

Saapui hän kumminkin ennen illan tuloa suureen taloon ja ilmaisi ujosti asiansa. Vaan siellä oli jo usein käynyt samoja asiamiehiä ja niille oli opittu vastaus antamaan. Kuningas on kieltänyt teinikulun ja kieltänyt heille almuja antamasta. Joka ei työllään itseään elätä, se on käsketty lähettää muutta mutkitta sotaväkeen, varokoon Antti, ettei ruunun miehiä satu hänen taipaleelleen.

Yöksikään ei Antti uskaltanut taloon jäädä, hän lähti hiihtämään edelleen, vaikka väsymys jo painosti ponnistuksiin tottumattomia raajoja ja mieli apeana asui. Kotvan hiihdettyään pysähtyi hän maantien varrella pienelle kunnaalle, istahti kaatuneelle hongalle ja kyynel tirahti silmästä nuoren miehen. Niin toivottomalta tuntui kaikki, pystöön näytti taival nousevan opin tiellä. Vielä vuosia täytyi ehkä näin kihnuttaa, ennenkuin saattoi toivoa lukuajan loppuvan, — ja mitä oli silloinkaan edessä? Parhaassa tapauksessa joku vaivainen apulaispappin paikka, jonkun kitsaan kirkkoherran luona ruokapalkalla, ja siihen asti täytyi vielä nähdä niin paljo nälkää! Miksei hän viskannut kulunutta, mustaa teininmekkoaan hiiteen ja sen mukana kaikki grammatikat *) ja retoriikat **) ja dialektiikat ***), ja tarttunut miekkaan, joka avasi viinin ja vehnäsen maat? Sotaväen kirjureita vilisee joka kylässä, — ei tarvitse muuta kuin ilmoittautua sellaiselle, niin ovat pestirahat taskussa ja ruunun ase kädessä, jolla itse ottaa, mitä ei mielisuoilla anneta...

Tähän suuntaan kävi nuoren teinin ajatuksenkulku, mutta kaihoa ne tuumat kasvattivat hänen mieleensä. — kirjat olivat jo käyneet hänelle rakkaiksi, hän olisi tahtonut syvemmin niihin tutustua. Mutta hänen siinä istuessa sitä synkempänä mieleltään, kuta pimeämmäksi ilta kävi, kulki yksinäinen nainen maantietä, pysähtyi nuorukaista puhuttelemaan ja armahti häntä sekä vei läheiseen matalaan majaan yöksi. Ja aamulla vielä evään konttiin antoi ja siunasi taipaleelle. Ja rohkeammalla mielellä taas nuori teini lähti hiihtämään, yhä kauemmas sydänmaata kohti.

Kuta kauemmas hän hiihti, sitä avuliaammiksi ihmiset kävivät. Hänen konttiinsa kertyi leipää, lihaa, voita ja kalaa, hän sai korjata resuset kenkäänsä ja vaatetta hän sai ohkasen mekkonsa lisäksi. Suksikeli loppui ja jalan hän jatkoi kiertokulkuaan sulalla maalla. Kevätmarkkinoille kaupunkiin lähteväin mukana saattoi Antti jo lähettää Eenokki-sepän majaan runsaat muonat ja kun hän itse paluumatkalla koulukaupunkia lähenei, painoi kontti taas raskaasti hänen hartioitaan. Vaan mieluista oli sitä taakkaa kantaa; nyt sai taas huoletta viipyä puolen vuotta kirjojen ääressä eikä kur-

ninut nälkä suolissa. Poissa oli epäily ja apea mieli ja halveksuen hän nyt katseli raakoja ratsumiesjoukkoja, jotka kompasanoja lasketellen hänen ohitseen ajoivat.

* * *

Oli juhannusaatto, kun Antti taas koulukaupunkiin ehti. Juhlaa varten panemastaan oluesta ja leipomistaan leivistä olivat taas porvarit antaneet teineille heidän osat ja kaupungin laidassa nämä hilpeät nuorukaiset nyt kokkoa polttivat ja runsaita eväitä nauttivat, kun Antti raskasta konttiaan kantaen metsästä saapui. Riemulla riensivät he häntä tervehtimään ja joukkoonsa kutsumaan. Mutta Antti vei ensiksi konttiensa kaupunkiin Eenokki-sepän taloon, kätki raskaasti kerätyt luku-muonansa visusti sepän muijan aittaan ja kantoi loistavin silmin Martti-mestarille paksun leipäjuuston ja komean voimöhkäleen tulijaisiksi. Ja kyynel kiirsi mestarin silmässä, kun hän palannutta teiniään tervehti ja juustosta viipaleita lapsilleen leikkeli.

Iloisin ja reippain koko teinijoukosta oli Antti, kun hän illan yöksi vaihtuessa taas istui toveriensa keskuudessa ja kertoi heille roihuavan kokon ääressä matkansa vaiheista. Porvarien väkevä olut teki tehtävänsä, ja kun teinit käsi kaulassa laulelivat latinalaisia juhla-laulujaan, kaikui korkeimpana joukosta Antin ääni. Ja laulun loputtua toisti hän vielä yksin:

Siis nyt riemu loiskikoon,
Kun me nuoret ollaan.
Kuluu tämä sulonuruus,
Kuluu myöskin viisas vanhuus,
— Sitten mullassa maataan.

Santeri Ingman.

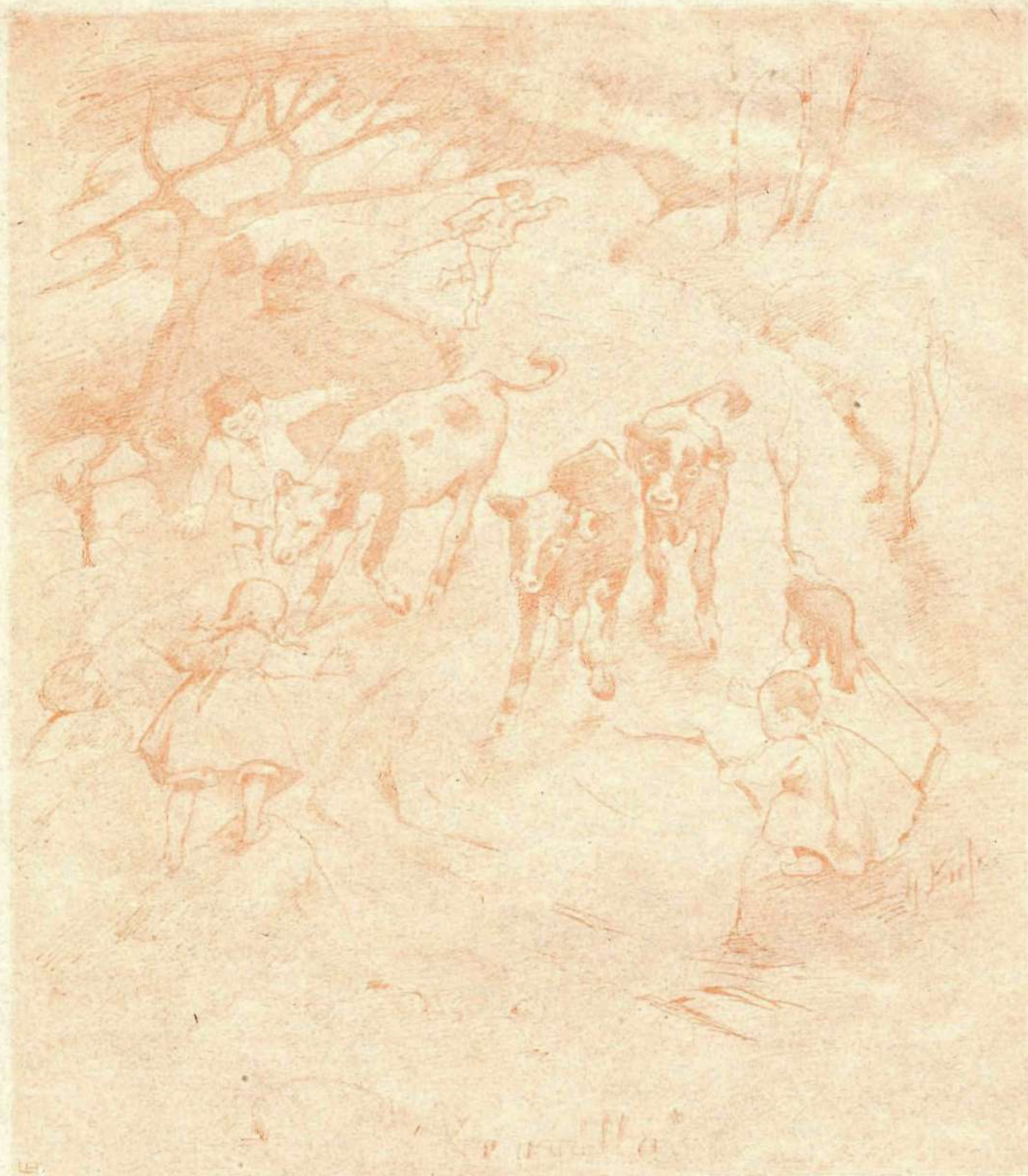
*) Grammatikka = kielioppi.

**) Retoriikka = puhetaito.

***) Dialektiikka = todistelutaito.

Keväällä.

Karsinasta
ahtahasta
laitumille
hertaisille!

Paimenvessut
paitaressut
torjuu noita
vasikoita.

Hei ja hoi,
ilma soi!
Vihoittaa
metsä, maa

JOULUPUKKI.

»kyllä
»elen.»
»ka toi
»svys

Täysikasvuisten osasto.

Ihmisen personallinen suuruus.

Muutamia mietteitä.

Luonnon maailma on suuri ihmisen silmään edessä. Katse ei tapaa aavan meren rajoja. Ken vuorenhuipulta on saanut tunturimaisemaa ihailta, hänen mielensä on värähtänyt luonnon suuruuden edessä. Tieteellinen ajatus laajentaa luonnon vieläkin suuremmaksi. Entisaikojen ihmiset näkivät hekin tähtitaivaan yläpuolellaan, mutta he katselivat sitä ajatellen, että he itse seisovat maailman suuressa liikkumattomassa keskuksessa. Aurinko ja tähdet eivät heistä olleet kovinkaan kaukana, ja ne palvelivat kiertokulullaan maan, maailman keskustan, tarpeita. Mutta tiede opettaa meitä käsittämään maan verrattain pieneksi, liikkeessäolevaksi taivaankappaleeksi, jonka rata on sekä vain pieni osa äärettömästä avaruudesta. Kun tämä ajatus mielesämme katselemme tähtitaivasta, niin sen suuruus tuntuu sanomattoman valtaavalta.

Ihminen näyttää käyvän pieneksi, kun häntä ulkonaisesti vertaa luonnon suuruuteen. Ja luonnon järjestystä näyttää johtavan ankara välttämättömyys, joka ei pidä väliä ihmisen toiveista ja sydämen tarpeista.

Eikä luonto ole vain suuri avaruutensa puolesta. Ajan äärettömyys tulee lisäksi. Siksi, millaisena meitä ympäröivä maailma nykyhetkessä esiintyy, se on kehittänyt äärettömien aikakausien kuluessa. Sumuisesta alkutilasta järjestyäkseen määrättyiksi hehkuviksi taivaankappaleiksi, jotka taas vuorostaan käyvät läpi lukejattomat vaiheet, maailma on tarvinnut laskeuttoman ajan. Ja milloin se palaa alkutilaansa jälleen, niin se taas lähtee äärettömälle kiertokululle. Ihmisajatus ei voi ajan äärettömyyttä mitata; se voi vain kuvitella sen loppumattomuutta. On esim. sanottu: kuvitelkaa että lintu tulee joka tuhannes vuosi teroittamaan nokkaansa mahdolloman suurta vuorta vastaan; kun lintu käyneilläään on kuluttanut vuoren loppuun, niin silloin on vain niin pieni osa kuin sekunti ajan äärettömyydestä mennyt ohii.

Luonnonkehityksen äärettömään pituuteen nähden ihmisen elämä iloineen ja vaivoineen näyttää katoavalta silmä-räpäykseltä.

Kun luonto käsitetään äärettömän suureksi, niin tuntuu ihmiselämä pienenevän. Tuntuu siltä että samalla kuin ihminen ei enää voi katsoa asuvansa maailman keskustassa, vaan verraten pienellä taivaankappaleella, joka liikkuu äärettömässä avaruudessa, hänen merkityksensä alentuu kovin vähäiseksi.

Mutta kuitenkin esiintyy ihmisessä suuruus, johon maailman ulkonainen suuruus ei ylety. Henkinen suuruus on ulkonaista suuruutta korkeampi.

Luonto ei tiedä mitään itsestään. Kaikessa ulkonaisessa suuruudessaan se ei itse voi tehdä selkoa omasta liikunnostaan ja niistä laeista, jonka mukaan tämä tapahtuu. Luonto on tajuton. Se on ihmisen henkiseen ja persoonalliseen elämään verraten kylmä ja kuollut.

Ihminen on niin kiintynyt henkiseen, itsetajuiseen elämään, pitää sitä niin »luonnollisena», ettei hän aina osaa kyllin selvästi huomata eroitusta oman itsensä ja tajuttoman luonnon välillä. Pientä lasta täytyy opettaa ettei luonnonesine, esim. tuoli, ole mikään sellainen olento, joka tuntee kipua tai nautintoa, eikä lapsi itsestään ymmärrä, ettei pitäisi tuolia rangaista, kun hän siihen on ruumiinsa satuttanut.

Onpa sanottu että täysikasvuinen sivistynyt ihminen, kun joku ulkonainen esine äkkiä tuottaa hänelle kovan tuskan, voi satunnaisesti osoittaa raivoansa sitä kuollutta esinettä kohtaan, joka häntä oli loukannut. Mutta mikä sivistyneelle ihmiselle on vallan satunnaista se on ollut luonnollinen ajatustapa muinaisajan ihmisillä, samaten kuin se vallitsee vieläkin raakalaiskansojen keskuudessa. Brasilian alkuasukas kuuluu lyövän sitä kiveä, johon hän on kompastunut, taikka sitä nuolta, joka häntä on haavoittanut. Jokainen tuntee historiasta kertomuksen siitä, miten Persian kuningas Xerxes raivostuneena ruoskitti Hellepontin aaltoja, kun myrsky teki vaikeutta hänen sotajoukkojensa etenemiselle Kreikkaa kukistamaan. Onpa esimerkkejä siitä että muinaisajan kansat ovat haastaneet käräjiin elottomia esineitä ja tuominneet kirveen tai kiven, joka on pahaa tehnyt, heitetäväksi maan rajan toiselle puolelle. Kansojen vanhimpien käsitysten mukaan taivaankappaleet ovat eläviä ja elävästi toimivia olentoja. Aurinkoa ja kuuta kuvitellaan mieheksi ja naiseksi tai päinvastoin.

Tällainen luonnonkäsitys tuntuu nykyajan ihmiselle vieraalta. Ainoastaan runollisessa mielikuvituksessa luonto nyt enää kuvataan eläväksi, sielulliseksi. Entisajan ihmisille se oli täyttävä totta, kun he luonnonesineille lausuvat ajatuksia ja tunteita ja pyysivät niiltä vastausta. Nykyajan runoilija tietää, että hän ainoastaan saattaa omat sisäiset ajatuksensa esille, kun hän on luontoa puhuttelevinaan. Kun esim. luumme J. H. Erkon kauniin runon: »Montblanc» vuorelle, niin tunnemme kyllä, kenelle runoilija oikeastaan tahtoo puhua.

Itse asiassa luonto on ilman sitä itsetajuista, henkistä elämää, joka on ihmisen suuruus. Luonto on kylmä ja kuollut, ulkonaisten aineellisten olkappaleiden ja niiden pienten ja pienimpien osien valtakunta, jossa ei mikään tunne ihmisen tunteita, ei suunnittele tarkoituseriä, eikä osaa olla vastuunalainen toimistaan. Ainoastaan eläimissä me huomaamme jotakin aivan hämärää vastinetta ihmisen tajulliseen elämään.

Ihminen kuuluu toisenlaiseen valtakuntaan kuin luonnon. Sanomme usein: olen nähnyt sen tai sen henkilön. Mutta oikeastaan emme voi ketään henkilöä »nähdä». Näemme henkilön ruumiin ja sen ulkonaiset liikkeet. Sanomme myöskin: olen nähnyt että se tai se henkilö suree. Oikeastaan kukaan ei voi nähdä ihmisen surevan. Hän näkee jotakin ihmisen kasvoissa tai ruumiinliikkeissä, joista hän päättää, että kysymyksessä oleva henkilö suree. Hän näkee esim. kyyneleitä, tai sellaisia käsivarsien liikkeitä, joita hän tietää itse tekevänsä, kun hänen mieltään suru tai epätoivo painaa.

Minkä vuoksi ihminen voi ulkonaisista ruumiinliikkeistä päättää että toinen ihminen esim. suree?

Sen vuoksi että se ihminen, joka sanoo »näkevänsä» toisen surun, on itse elämässään tuntenut ja kokenut surun tunteita. Hän tietää itsessään, omassa kokemuksessaan, omassa sisäisessä elämässään, miltä suru tuntuu. Jollei hän sitä osaisi tuntea, niin toisten ihmisten surunilmeet olisivat hänestä paljastaan ulkonaisia, selittämättömiä tapahtumia.

Toista ihmistä toinen ei voi ihmiseksi varsinaisesti käsitellä vetoamatta omaan itseensä, käyttämättä omaa sisäistä kokemustaan apunaan. Vasta sen avulla hän saattaa ymmärtää että toisella on ajatuksia, tunteita ja pyrkimyksiä samaten kuin hänellä. Välittömästi hänellä on ainoastaan itsestään tunto siitä, että hänen ajatuksensa, tunteensa ja pyrkimyksensä ovat todella hänen omiansa, niin että hän saattaa itsestään sanoa: *minä* ajattelen, *minä* tunnen j. n. e.

Se »minä», joka sanoo ajattelevansa, toimivansa j. n. e., kokee myöskin elävästi, että hän antaa aatteilleen, tunteilleen ja pyrkimyksilleen varman suunnan taikka ainakin että hän on *velvollinen* niin tekemään. Ihminen tuntee että hän itse vastaa siitä, mitkä aatteet ja tunteet hänessä saavat valtaa, hän tuntee vastuuta siinäkin tapauksessa, että hän on jotakin ajatustaan tai haluansa vastaan voimaton. Eikä tämä tunto — oman vapauden tunnoksi voimme sitä sanoa — häviä ihmisestä sittenkään, joskin hän olisi vakuutettu siitä, että hän on välittömästi kehittynyt sellaiseksi kuin hän on. Ihmisen omatunto sanoo kaikissa tapauksissa: sinun tulee elää näin eikä noin; jos olet vaikkapa oman halusi orja, niin sinä kuitenkin olet vastuunalainen ja vapaa ihminen. Olet vastuunalainen siitä, että olet tullut siksi, minkä nyt sanot olevasi.

Tällä kaikella olen koettanut selvittää kysymystä, mikä on ihmisen *personallisuus*.

Ainoastaan personallisuus voi puhua arvosta. Missä ei *personallisuutta ole, siellä ei ole mitään arvokastakaan*. Ei mikään esine ole arvokas, jollei se jollakin tavalla voi palvella jotakin personallisuutta ja hänen tarkoituksiperiään.

Mutta personallisuus itse on aina jotakin korkeampaa kuin paljas välikappale, paljas keino jonkun tarkoituksiperän saavuttamiseksi. Se, joka toista personallisuutta tahtoo käyttää ainoastaan välikappaleena omia tarkoituksiansa varten, hän rikkoo personallisen elämän peruslakia vastaan, jonka mukaan jokaisella personallisella olennotulla tulee olla oma pyhä tarkoituksensa. Ja joka myöntyy siihen, että häntä saa pitää ainoastaan toisen personallisuuden välikappaleena, rikkoo samaa peruslakia vastaan.

Se ajatus että toinen samaten kuin oma personallisuus, on pyhä, ansaitsee mieleen juurruttamista, sillä tällä periaatteella on elävä voima.

Kunnioitus personallisuutta kohtaan on kaiken siveyden ydin. Se, joka voi elävästi tuntea, että jokaiseen toiseen ihmiseen personallisuus on kätkeyty, hän ei tahdo käyttää toisia ihmisiä esim. paljastaan oman rikastumisenhalunsa tyydyttämiseksi eikä hän myöskään voi toista ihmistä pitää esim. vain välikappaleena oman aistillisen himonsa tyydyttämiseksi.

Oman personallisuuden oikeutta vastaan rikkoo esim. se, joka kuten paavilainen kerta kaikkiaan lupaa pitää totena ja oikeana sen, minkä toinen siksi selittää, eikä siis oman tuntuonsa edessä etsi vastausta siihen kysymykseen, mikä on totuus ja oikeus.

Mutta kun sanotaan että ihmisellä on vapaa personallisuus, ja että hänellä on itsenäinen tarkoituksiperä eikä siis saa alentua muiden välikappaleeksi, niin tätä voi käsittää vääärälläkin tavalla.

Kuulin esim. kerran erään tuttavani personallisuusaatteen nojassa vastustavan ehdotonta räittäytystä. Hän arveli että hänellä on oikeus nauttia väkijuomia, koska hän ei mitenkään sitä tehdessään itseänsä turmele, ja että hän alentuisi paljaaksi välikappaleeksi, jos hän *muiden tähden* luopuisi personallisesta oikeudestaan.

Tämä arvelu kumou tuu kuitenkin, kun ottaa huomionsa, mitä personallisuusaate todella sisältää. Se ei sisällä sitä, ettei ihmistä saa *ollenkaan* pitää välikappaleena, vaan ettei häntä saa pitää *ainoistaan* välikappaleena. Personallisten olentojen *yhteiselämä* on juuri siinä, että he toisiansa palvelevat, ovat siis välikappaleita toistensa tarkoituksiperien saavuttamiseksi, mutta samalla *myöskin* toteuttavat omaa itsenäistä tarkoituksiperiään. Tähän voi soveltaa sanan: »joka pyytää henkensä vapaata, hän sen kadottaa; ja joka sen kadottaa, hän saattaa sen elämään».

Siinä tunnossa että ihminen kuuluu personallisten olentojen valtakuntaan, joista itsekullakin on oma itsenäinen, erityinen tarkoituksiperänsä, ilmenee hänen varsinainen suuruutensa. Tämä tunto antaa hänelle välittömän todistuksen sellaisesta arvosta, joka todellakin *ansaitsee* elää ikuisesti.

Ihmisen personallista suruutta ei mikään lause ole paremmin kuvannut kuin tuo tunnettu: »mitä se hyödyttää ihmistä, jos hän kaiken maailman voitaisi, ja itsensä kadottaisi, eli vahinkoon saattaisi». Jokaisen ihmisen personallisuus on *arvokkaampi kuin — koko maailma*.

Se riippuu siitä että jokainen ihminen omalla omituisella tavallaan saattaa personallisuuksien valtakuntaa edistää. Hänen sijassaan ei kukaan saata täyttää sitä tehtävää, joka on erityisesti ja juuri hänen ratkaistava.

Personallisen arvon tunto on ihmiselle välttämätön elämän tiellä. Sillä ainoastaan tunto siitä että yksilöllä todellakin on erityinen, tärkeä ja arvokas tehtävä antaa hänelle pontta elämän moninaisissa taisteluissa.

Mihin tämä personallisen arvon tunto lopullisesti on perustettava, se kysymys ei enää kuulu tämän kirjoituksen alaan. Mutta jos lähtisimme punnitsemaan niitä vaikeuksia, joita personallisuusaatteen toteuttaminen maallisessa elämässä kohtaa, sellaisia vaikeuksia kuin ne, joita luonnolliset onnettomuudet, *henkiset erehdykset, siveellinen pahuus tuovat personallisen elämän kehitykselle*, silloin johtuisimme siihen vakaumukseen, että täytyy olla inhimillistä elämää korkeampi personallisuuden valtakunta.

Zach. Castrén.

Sananen suomen kielen kehityksestä.

Kieli, jota me puheessamme käytämme, on samoin kuin kaikki inhimillinen alituisen vaihtelun ja muutoksen alainen. Sikäli kuin yksityisen ihmisen tai koko kansan näköpiiri laajenee ja tietomäärä suurenee, sikäli täytyy myös kielen kehittyä ja ihmisajatuksen keksiä vastaavia kielellisiä ilmaismuotoja uusille esineille ja käsitteille. Lähimmän esimerkin saamme tähän, kun ajattelemme omaa kotoista kieltämme. Ne, jotka muistavat hiukankaan kauemmaksi ja vähänkin ottavat ajatellakseen entisiä aikoja, huomaavat kohta miten suomen kieli viime vuosikymmenien kuluessa suuresti on sanavarastonsa puolesta rikastunut ja mitenkä nuoren kehityksessään olevan kansan kieli vieläkin tarvitsee uusia sanoja erilaisten suhteiden tarkemmaksi ilmaisemiseksi. Jos meidän ajan koululaiselta kysymme, mitä tarkoitetaan esim. sanoilla: *polkupyörä, osuustoiminta, vaihdemies, painoeste, voijuna* j. n. e. niin luulenpa että jokainen varsin hyvin selviää siitä, mutta annas olla jos tuoliainen kysymys olisi tehty puolivuosisataa sitten, olisi vastaus ollut sängen epäiltävää siitä yksinkertaisesta syystä, että silloin tuskin aavistettiin mitään polkupyöristä ja voijunista; »painoeste» oli tietenkin tunnettu, mutta eri nimelli-

senä. Ja kun nykyään kirjoitamme: »kyllä se kuulee suomen kielen, joka ymmärtää kaikkein mielen,» niin kirjoitti noin 350 v. sitten *Mikael Agricola*, hän, joka toimitti painosta ensimmäiset suomalaiset kirjat ja jota siitä syytä sanotaan suomalaisen kirjallisuuden isäksi, tällä tavalla:

*Sylle se ewle Somen kielen,
ioca ummerdä Caifein mielen.*

Se kieli, jota Agricola kirjoissa alkoi käyttää, pysyi siten vähemmällä muutoksilla voimassa läpi Ruotsin ajan, siihen perustui raamatun ja kirkon kieli. Mutta silloin kuin Suomi kohotettiin kansakuntain joukkoon ja sille myönnettiin oma erikoinen asemansa, tuli myös kohta vaatimus kansan kielen kohottamisesta sivistyksen välittäjäksi ja samalla myös kysymys kielen kehittämisestä, sillä kieli tullakseen täsmälliseksi ihmisajatuksen ilmaisijaksi vaatii työtä, viljelyä. Ja suomen kielessä noin 80 v. sitten, silloin kun tämä vaatimus esitettiin, oli kyllä aihetta työhön. Millainen suomen kieli virallisessa käytännössä oli, siihen saamme pienen esimerkin siitä julistuksesta, jonka Aleksanteri I antoi Porvoossa maalisk. 15/27 p. 1809. Ensimmäinen lause siinä kuuluu:

*MC Alexhander I. Kejsari ja Jzewaldias yli koto Ry-
hänmaan etc. Suuri Ruhtinas Suomen maasa etc. Teemme
tietäväri: Että fitte kuin MC Sen Korkeinman edeslagomisefta
olemme ottaneet Suuren Ruhtinan-maan Suomen hallituzemme
ala, olemme MC tämän kautta tahtoneet wahwistaa ja fiinitää
Maasa olevan Chriistilisen Opin ja perustus-lait niin myös niitä
wapauria ja oikeuria, kuin kufin Säätö nimitetysä Suurefa
Ruhtinan-maasa erinomattain, ja laiffi sen Muuwaifet yhteifefti,
niin yshäifet kuin alhaifet tähän Jaakfa Constitutionin eli fäättä-
mifen jälkeen ovat nautineet — —*

Kuten edellisestä lyhyestä otteesta näkyy, ei suomen kieli suju siinä niin sulavasti kuin meidän päivinämmä ja on siinä useita kirjaimia, jotka käytäntö sittenkin on hylännyt. Kielellinen uudistustyö tuli kielentutkijain ja kielenkäyttäjain asiaksi: edellisten oli selviteltävä ne lait, joita kieli seuraa esim. oikeinkirjoitukseen y. m. nähden, ja jälkimäisten tuli poistaa muokalaisuudet ja virheet kielestä ja koettaa taivuttaa suomen kieltä kirjallisuuden eri aloilla.

Pääasiasta, tämän parannuksen tarpeellisuudesta, oltiin yhtä mieltä, mutta toimeenpanossa kävivät mielipiteet ristiin. *Pitää kirjoittaa niinkuin kansa puhuu*, oli useimpain kesken tunnettu lauseena. Mutta kun kansan puhe on enemmän tai vähemmän toisistaan eroavaa, on n. s. murretta, — ei myöskään käyttäjän kieli voinut tulla samanlaiseksi.

Ensimmäisiä, joka ryhtyi perkaustyöhön suomen kielen alla, oli *Jaakko Juteini*. Kielioppinsa lopussa hän runoilee:

— b, c, d, g, f (ähvä), x (äksä)
ovat ouot, muukalaiset,
Z (zeta), nainen näöstänsä
Sana-väen saastuttaja,
myös on häijy hyljättävä.
Moni sana Suomen kielen
Ompi Ruotsin rupulissa
Taikka muissa tartumissa».

Mutta että uudistukset eivät ole aina kaikille, varsinkin vallanpitäjille mieluisia, sai Juteini myös kokea. Kun Suomen konseljiin (senaattiin) asetettiin suomen kielen kääntäjän virka, oltiin melkein varmat siitä, että hän sen saisi. Hänelle se jo oli luvattukin; mutta yhdellä ehdolla — jos suostuisi kirjoittamaan suomen kielessä *ks:n* ja *ts:n* asemasta *x:ää* ja *x:tä*. Juteini oman tunnon miehenä ei myöntynyt, ja virka annettiin toiselle.

Uudistusten puolelle asetui myös *Kustaa Renvall*. Ollen kotoisin länsi-Suomesta hän tahtoi että suomen kirjakieli

edelleenkin pysyi länsisuomalaisen kansankielen rajojen sisällä, ja oli läpi ikänsä tämänpuoleisen kielen innokas puolustaja.

Mutta myös itä-Suomen murre sai ahkeria puolustajia ja hartaita ystäviä. Näitä oli savon kielen suosija *Reinhold v. Becker*, kotoisin Kangasniemeltä. Hänen mielestensä savon kielellä on etusija, kun on kysymys etsiä kielen alkuperäisiä äänteitä, luonnetta sekä muodollisia ja aineellisia varoja, ja sitä paitsä tämä murre on runoudessa taipuvampi ja enemmän käytetty. Savon kieltä hän käytti kirjoituksissaan, varsinkin laajalle-levinneissä »Turun Viikkosanomissa», jossa hän m. m. lausuu: »jokainen ymmärtää kuitenkin ettei kielen synty ole kirjoista, mut kirjojen kielestä ja että sentähän kirjat pitää kielen jälkeen korjattaman, eikä kieli kirjojen jälkeen.»

Mutta vanhan raamatunkäännökseen perustuvan kirjakielen ystävät eivät mieltyneet näihin uudistuksiin ja hyökkäsivät ankarasti Beckerin kimppuun. Heidän mielestensä oli jo olemassa kirjakieli, jota voi puhdistaa ja rikastuttaa, mutta sopimaton oli kohottaa tuo kehittymätön savon murre kirjakielleksi. Myös Beckerin oikeinkirjoitukseen käytiin käsiksi ja uuden suunnan miehistä sanottiin, että he muka huulevat tekevänsä palveluksen suomenkielelle kun poistavat d:n, g:n ja x:n.

Äärimäisyyksiin meni kuitenkin *Kaarle Aksel Gottlund*, joka Otavan ensimmäisen osan esipuheessa lausuu: »Nyt minä uskon että Savon puhe, eli se puhe kuin hoastetaan Savossa (liioitenkin pohjoisemmassa peässä) yhdessä osassa Pohjanmoalla, ja paikkapaikoin Karjalassaki, on se selvin ja somin Suomen puhe.» Mutta hänellä ei ole mitään halua saada yhteistä kirjakieltä, melkein päinvastoin, sillä hän kirjoittaa: »jos puhuinen on monellinen, olkoon myös kirjuttaminen monellinen» ja antaa sen jälkeen oikeinkirjoitussäännön: »Kirjuta niin kuin puhutaan! ja puhu niin kuin hoastetaan.» Ja tätä sääntöä hän on itse täydellisesti noudattanut, sillä hänen kirjoittamisensa on todellakin ollut monenlaista, täynnänsä sekavuutta.

Laatokan rantamielienkin murre sai *J. Fr. Lagervallin* kirjoissa vähäksi aikaa jalansijan, mutta suurempaa vaikutusta ei sillä ollut.

Sitä aikakautta, jonka kuluessa nykyinen suomen kirjakieli vähitellen uudistui ja jota kesti noin pari vuosikymmentä (1820—40), sanotaan tavallisesti »murteitten taisteluksi.» Kukin kirjoitteli silloin omaa murettansa pienempiä vivahtuksia myöten ja useinkin sangen vallattomasti. Kuvaavana seikkana mainittakoon myös, että kun sanomalehtiin lähetettiin kirjoituksia, annettiin ne usein sillä ehdolla, ettei saisi kieleen kajota eikä sitä muuttaa. Joskin myönnämme että kieli tarvitsee vapautta kehittyäkseen, oli kuitenkin tässä olemassa suuri vaara, jos kielellinen epävarmuus olisi saanut jatkaa kauemmin ja jos kukin olisi itsepäisesti alkanut pitää kiinni omasta paikallisesta ja yksilöllisestä kielestään. Kuitenkin on tunnustettava, että suomen kielen tunteminen kehittyi tuona aikana, eri murteiden ominaisuudet astuivat selvemmin esiin ja ikäänkuin valmistivat tietä yhteiskielelle.

Ja silloin esiintyi mies, joka laajoilla matkustuksillaan eri osissa maata oli täydellisesti perehtynyt kansan kieleen ja joka siten oli kykenevä ratkaisemaan riidan eri murteiden välillä. Laskien perustaksi länsi-Suomen murteen, sen, johon vanha kirjallisuutemme perustuu, hän otti sanamuotoja ja lauseopillisia seikkoja itä-Suomen murteesta, ja perusti siten sen yhteisen kirjakielen, yleiskielen, joka on rakennettu länsi- ja itä-Suomen murteiden pohjalle. Tämä mies oli *Elias Lönnrot*, Kalevalan runojen kerääjä, jonka syntymästä ensi huhtik. 9 p. 1902 tulee kuluneeksi sata vuotta ja jolle hänen suurta elämäntyötään muistaen Suomen kansa pystyttää muistopatsaan pääkaupunkiinsa.

U. K.

... ja pianinoita maailman kuuluisista tehtaista niinkuin: **Bechstein, Römhild, Qu**...
 ... ja Amerikkalais-saksalaisia **urkuharmoonioita** kouluja, rukoushuoneita ja koteja varten **Mannb**...
 ... Halvat hinnat. Edulliset maksuehdot. Käytettyjä pianinoita otetaan vastaan. Nuotteja myydään suurella hinnalla.

SUOMEN TEOLLISUUS-KAUPPA, Helsinki.

Suurin liikelaitos Suomessa

Alttuinen Teollisuusnäyttely

Huonekaluja Taloustarpeita

Vaateustarpeita Vaatevalmistus

Taideteollisuutta Kotiteollisuutta

Matkustustarpeita Urheilutarpeita

HUOM! Jotensakin täydellinen varasto ja laitelma kaikkea, mitä ihminen tarvitsee jokapäiväisessä elämässä, (paitse ravinto- ja nautintoaineita).

Schweitsiläinen Kelloliike A. E. Haglund,

Mikonkatu 4 ja Sentraali passasi Helsingissä
myypi hienoimpia

Schweitsiläisiä laskukelloja.

Komeita tammikaappisia ruokasalin kelloja sekä muita heiluri- ja vieteri seinäkelloja monta eri lajia.

Yövahdin tarkastuskelloja ja nikkelisiä, musiikki- ja soitinlaitteella varustettuja herätyskelloja.

Kultaisia Double ja muita kellonperiä.

Huom! Jokainen kello tarkistetaan ja koe-tellaan tarkoin ja myydään 2 vuoden takuulla.

Akateeminen Kirjakauppa Helsingissä

Suurin varasto kotimaista kirjallisuutta. — Hyvä valikoima ulkomaalaista kirjallisuutta. — Ainoa opetusvälineiden erityisliike Suomessa. — Ostakaa nämät esineet aina meiltä.

Tilatkaa

VALVOJA vuodeksi 1902!

VALVOJA sisältää yleistajuista lukemista kirjallisuuden, tieteen ja taiteen, yhteiskunnallisen ja valtiollisen elämän aloilta; sen erityisalana on kotimaisen kirjallisuuden seuraaminen.

VALVOJAAN kirjoittavat maamme etevimmät kirjailijat ja tiedemiehet (esim. Juhani Aho, Eilif Aspelin, J. H. Erkkö, Hannes Gebhard, E. G. Palmén, Th. Rein, Werner Söderhjelm, y. m.). Päätoimittajana on: E. N. Setälä.

VALVOJAN hinta on 10 markkaa koko ja 5 markkaa 50 penniä puolelta vuosikerralta.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö SUOMI

Tapaturmavakuutus-Osakeyhtiö

KULLERVO

Palovakuutus-Osakeyhtiö

POHJOLA

Helsingin Kehruu O. Y.
Ent. W:m Kräki
Aleksanterinkatu 15.

Suurin ja parhaiden lajiteltu
Triko- ja Villatavaroitten
erityisliike.

Huokeimmat hinnat. Oma tehdas.
Tilauksia vastaan otetaan.
Toimitetaan maaseudulle.

„Winchester“ Salonkkiväaria.

Suksia

suuresta valikoimasta, suksisauvoja, remmejä, käsineitä voidetta y. m. y. m.

Luistimia

Sorsakosken, Nurmin, Halifax'in, Grelanderin tehtaista ja norjalaisia kilpaluistimia y. m.

Heittokieheitä, Työntikuulia
Diskuskielkoja, Kelkkoja y. m.

G. F. Stockman'in Polkupyörävarasto

Kuvallisia postikortteja ja Postikorttialbumeja

Suurin valikoima

O. J. Dahlbergin Paperikaupassa

Aleksanterinkatu 15

Pohj. Esplanaatikatu 23.

Th. Wulff'in

Paperikaupassa Helsingissä Pohj. Esplanaadink. 43
ja Haarakaupoissa Erikink. 14 ja Albertink. 13.

Suuri valikoima Valokuva-Albumeja, Valokuvan
kehyksiä y. m. y. m. halvempiin hintoihin.

Kulta- ja Kellotavaraliike.

K. KALLIO

Helsinki. Mikonkatu 11.

ERIC SUNDBLÖM

valokuvaaja

Helsinki. Fabianinkatu 27.

Valokuvia 6 Mark. tusina.

Jäljennöksiä kaikkea suuruutta.

Vakuutusosakeyhtiö

KALEVA

Henkivakuutuksia,
elinkorkoja, huokeat vuosimaksut,
edulliset ehdot.

Hintaluettelo lähetetään
vapaasti.

Kaikenlaisia Soittimia, Kieliä ja Tarpeita

saatavana parhaita ja huokeimmalla.

Helsingin Uusi Musiikkikauppa
Fazer & Westerlund,
Fabianinkatu 16.

KANSANOPETTAJAIN OSAKEYHTIÖ „VALISTUS“ Helsingissä, Mikonkatu 3

Koulutarpeiden liike

Lukutupa
kaunokirjallinen kuvalehti, maksaa v. 1902 ainoastaan 2 mk. 25 p. ja ilmestyy joka toinen lauantai. Asiamiehille halutaan joka kyllään. Suuri määrä kiertokirjeitä lukutuvan kannatusyhtiö. Lilius ja kump. Helsinki.

Meitsyt Maria Rousulathassa
Hyvä kartongille.
Saadaan tilata raitivapaasti 50 p. kappale.
FRITHIOF BÄCKMAN, Mikkelin.
Hieno jälleenus talleilla A. Edelheim
maailmasta taulusta, perästä 7 väriä
1. Joulukuuta
Saadaan tilata valmistamien voimistelutelineitä saa tilata kankkia, ovelleisiä ja hintaluetteloita läheteään pyydettyinä.

Atelier Apollon hienosti tehdyt suurennukset Jouluksi maksavat

24 x 30 sm. kuva Smk. 20: — Pienistäkin vaalenneista korteista saadaan kauniita tauluja. Tilatkaa ajoissa!
30 x 40 " " " 25: —
40 x 50 " " " 30: —
50 x 60 " " " 40: —
Suuremmat kalliimpia.

HUOM! Erinomaisen kaunis ja aistikas JOULUKUUSIKORISTE kultainen lähti suojeleva Suomen Vaakunaa, painettu oikeilla vaakunaväreillä ja helposti ja tukevasti kuuseen kiinnitettävä, on myytävänä kaikilla kirja- ja paperikauppiailta kaupungeissa ja maakauppiailta maaseudulla. Koriste pitäisi olla jokaisen suomalaisen kodin joulukuusessa. Sitä saadaan tilata tukuttain vähintään 25 kpl. 15 markalla osoitteella: **Suomalainen Kirjankustannustoimisto**, Helsingissä.

Yllämainittu Joulukuusikoriste on meille näytetty ja on se sangen arvokas ja sopiva joulukuusikoriste.

TOIMITUS.